2024 წლის ბიუჯეტი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

საქართველოს საერთაშორისო რეიტინგები

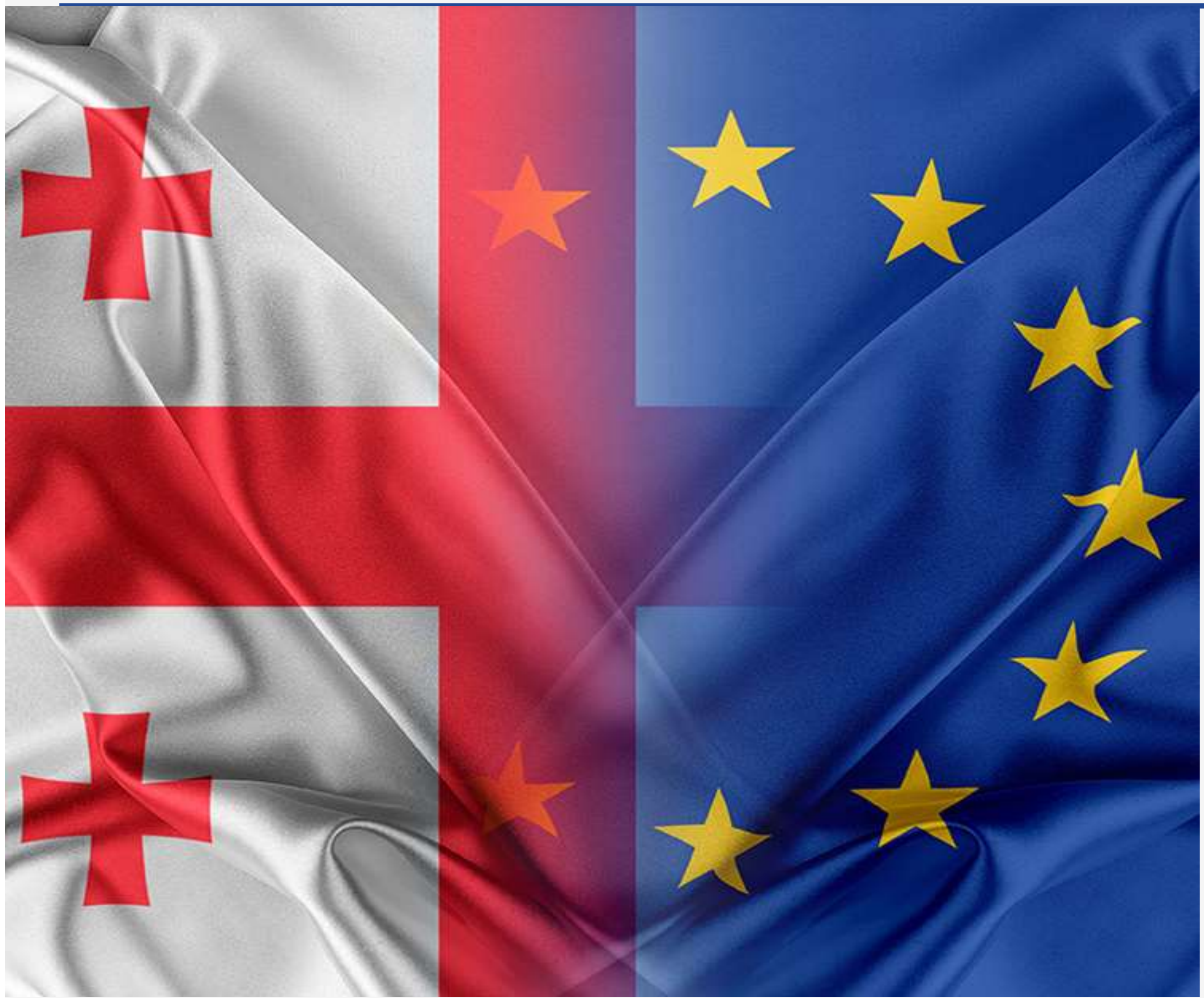

ღია ბიუჯეტი

#1

IBP ინდექსი

Doing Business

#7

მსოფლიო ბანკის კვლევა

საგადასახადო პოლიტიკა და FTAS

0%

სარეიტინგო კომპანია	რეიტინგი	პერსპექტივა	დადასტურებულია
Moody's	Ba2	ნეგატიური	დეკ. 2022
S&P Global	BB	სტაბილური	აგვ. 2023
Fitch Ratings	BB	პოზიტიური	ივლ. 2023

მსოფლიო ბანკის მმართველობის ინდიკატორები

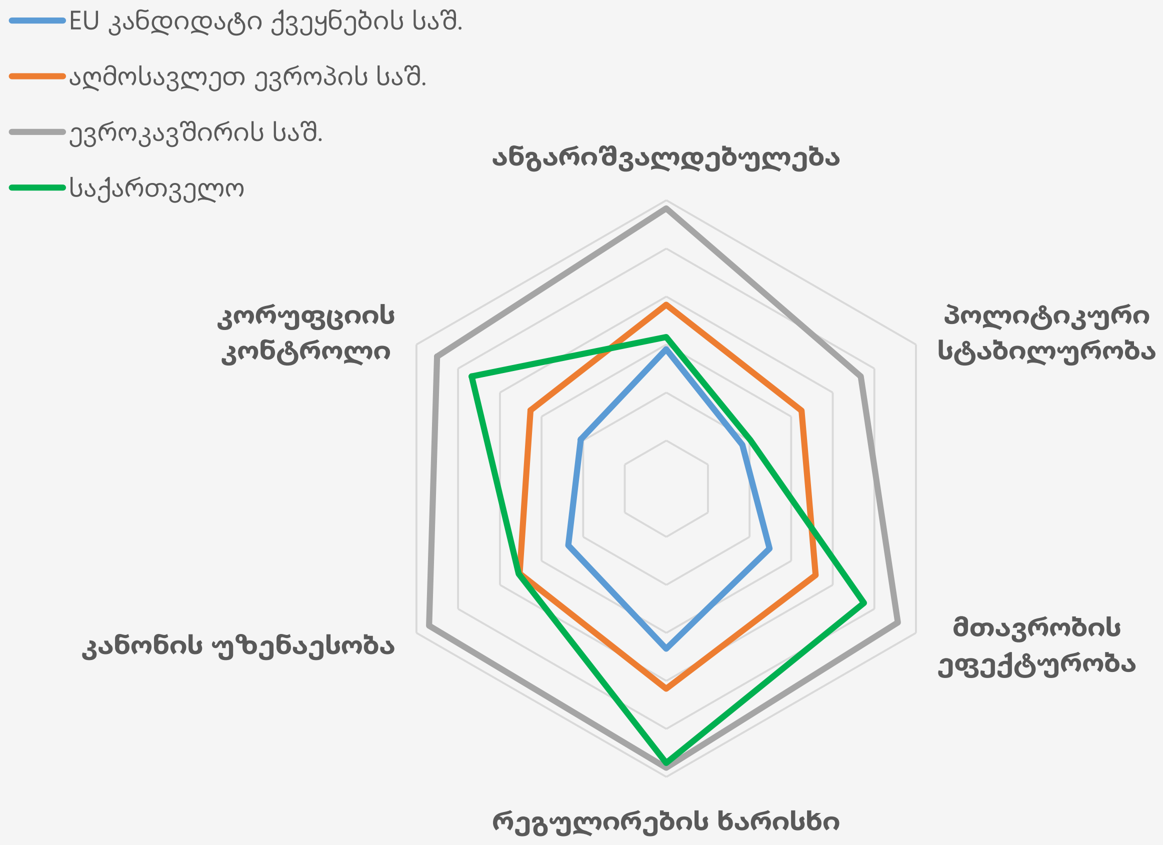

მსოფლიო ბანკის მმართველობის ინდიკატორების მიხედვით საქართველო უსწრებს:

	ევროკავშირის 27 ქვეყნიდან	EU კანდიდატი 8 ქვეყნიდან
რეგულირების ხარისხი	13	8
კორუფციის კონტროლი	10	8
მთავრობის ეფექტურობა	8	8
კანონის უზენაესობა	1	8

ერთ სულზე შემოსავლების დონით საქართველო ახლოსაა EU-ს ახალი წევრების მაჩვენებელთან

საქართველოს მშპ ერთ სულ მოსახლეზე

საერთაშორისო დოლარი

ევროკავშირის საშუალოსთან ფარდობა

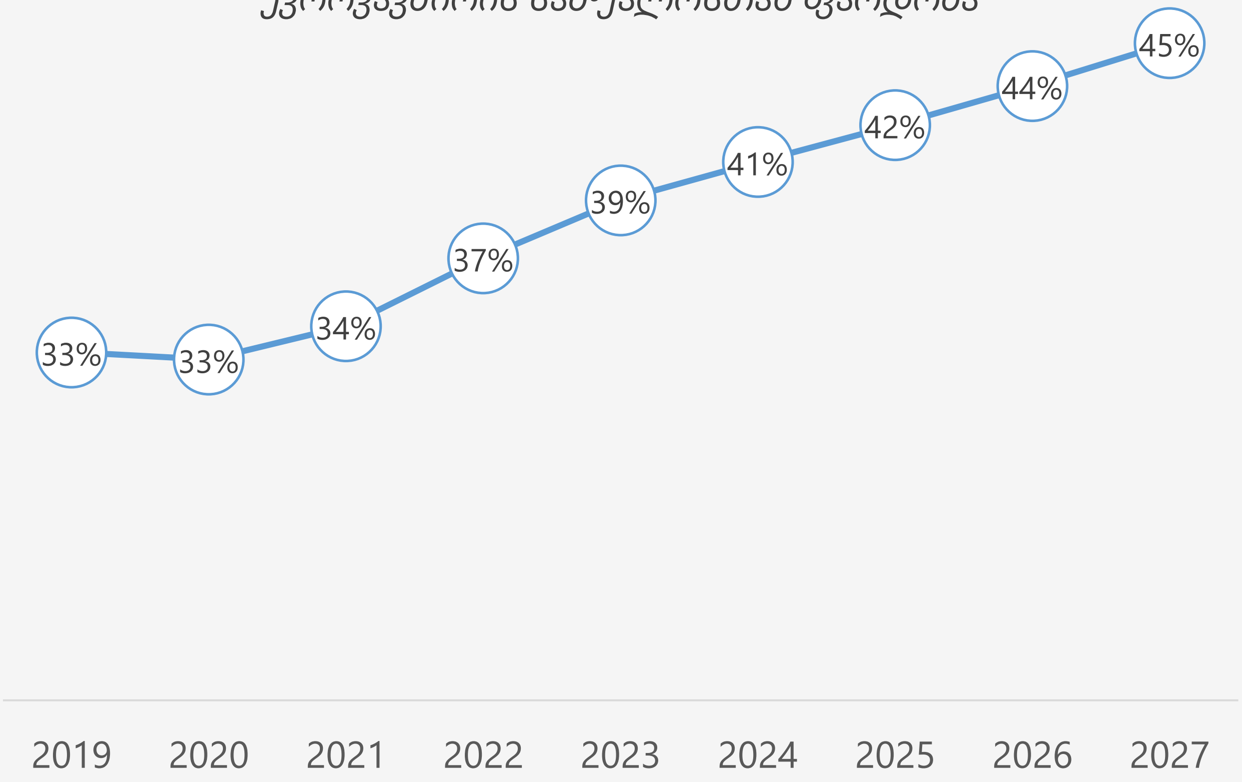

ევროკავშირის ახალი წევრები

	გაწევრიანების წელი	ფარდობა გაწევრიანების მომენტში
ბულგარეთი	2007	41%
ხორვატია	2013	76%
ჩეხეთი	2004	65%
ესტონეთი	2004	67%
უნგრეთი	2004	49%
ლატვია	2004	53%
ლიეტუვა	2004	52%
პოლონეთი	2004	44%
რუმინეთი	2007	50%

მაკრო-ფისკალური ინდიკატორების შედარება ევროკავშირის წევრ და კანდიდატ ქვეყნებთან

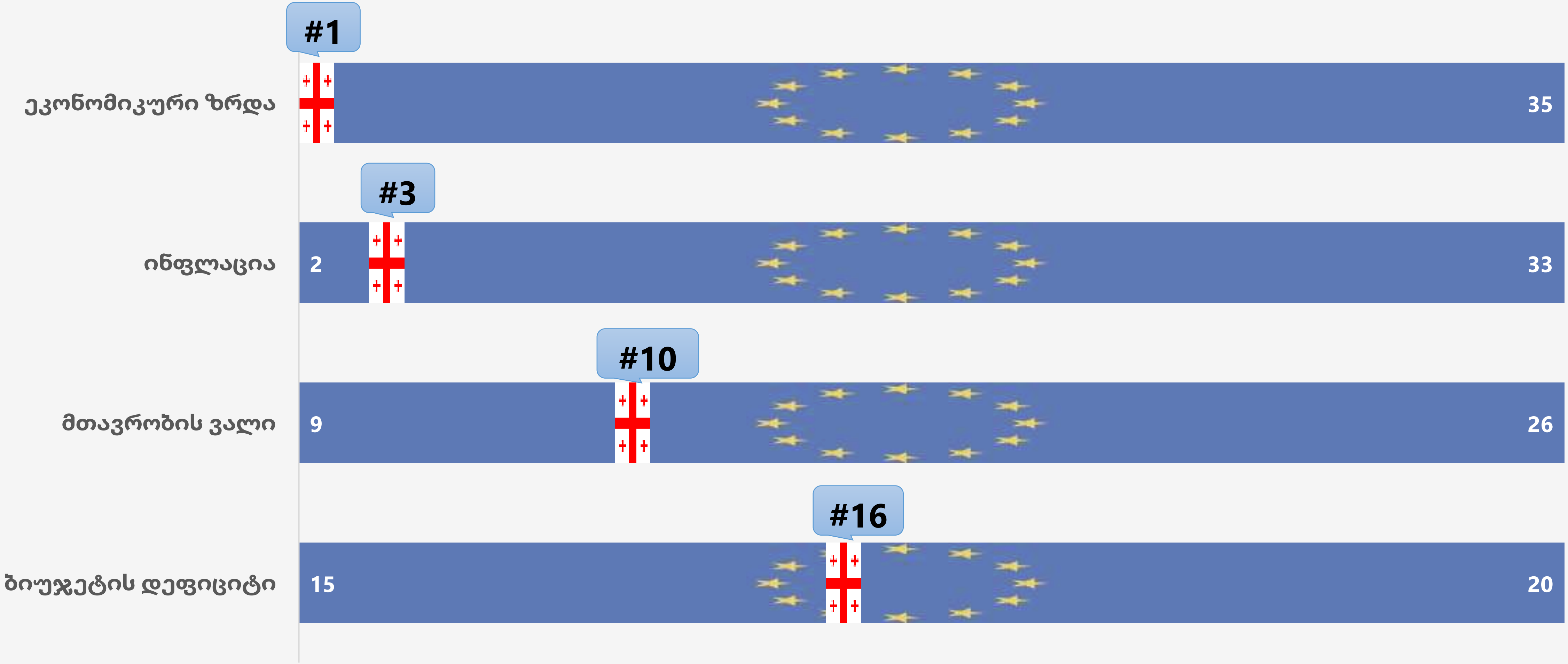

შედარებულია ევროკავშირის წევრი და კანდიდატი ქვეყნების მონაცემები. #-ით აღნიშნულია რეიტინგი. დალაგებულია უკეთესიდან უარესისკენ;
ეკონომიკური ზრდა, მთავრობის ვალი, ბიუჯეტის დეფიციტი: 2023 წლის საპროგნოზო მაჩვენებელი, წყარო: IMF;
ინფლაცია: სამომხმარებლო ფასების ჰარმონიზებული ინდექსი, სექტემბერი 2023; წყარო: Eurostat;
საქართველოს მონაცემების წყარო: საქსტატი, ფინანსთა სამინისტრო.

ევროკავშირის (EU) რეგულაციებთან შემდგომი ჰარმონიზება და მიმდინარე რეფორმები

- მზადდება **ეკონომიკური რეფორმების გეგმის (ERP)** პირველი დოკუმენტი;
- მიმდინარეობს მუშაობა ევროკავშირის ESA 2010 აღრიცხვის სტანდარტთან საქართველოში მოქმედი IMF-ის GFSM 2014-ის აღრიცხვის დაკავშირებაზე;
- გრძელდება მუშაობა საჯარო ფინანსების მართვაში **კლიმატის, გენდერის, SDG მიზნების და სხვა სექტორთაშორისი ინდიკატორების** უკეთესი ინტეგრირებისთვის;
- გრძელდება მუშაობა **საინვესტიციო პროექტების მართვის** რეფორმაზე;
- მიმდინარეობს მუშაობა **შიდა ფინანსური მართვის და კონტროლის რეფორმაზე;**
- წარმატებით გრძელდება მუშაობა **საგადასახადო სისტემის** ევროკავშირის რეგულაციებთან სრულყოფილი ჰარმონიზების მიზნით;
- მიმდინარეობს მუშაობა **ფისკალური ინსტიტუტების** შემდგომი გაძლიერების მიზნით;
- უზრუნველყოფილია **მდგრადი მაკრო-ფისკალური პარამეტრები და ფისკალური დისციპლინა.**

მაღალი და სტაბილური ეკონომიკური ზრდა

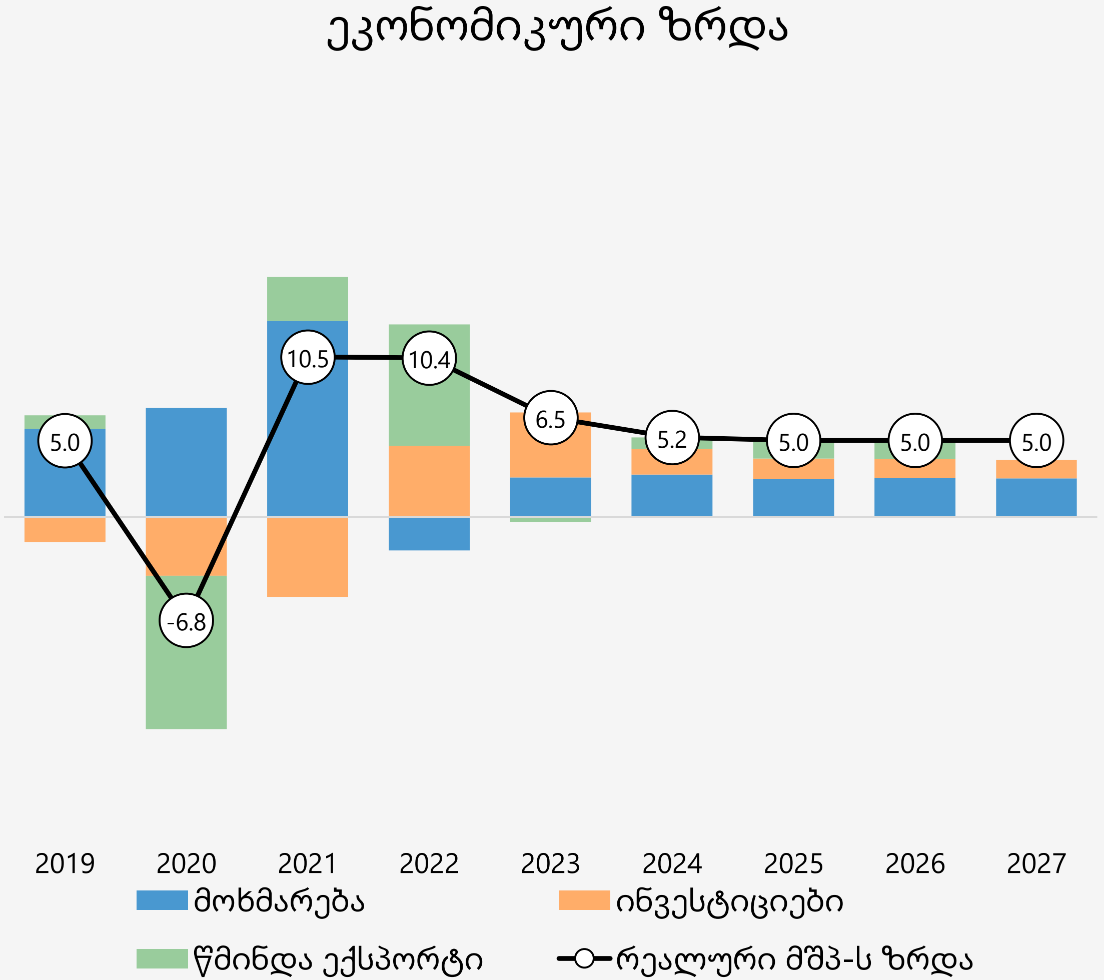

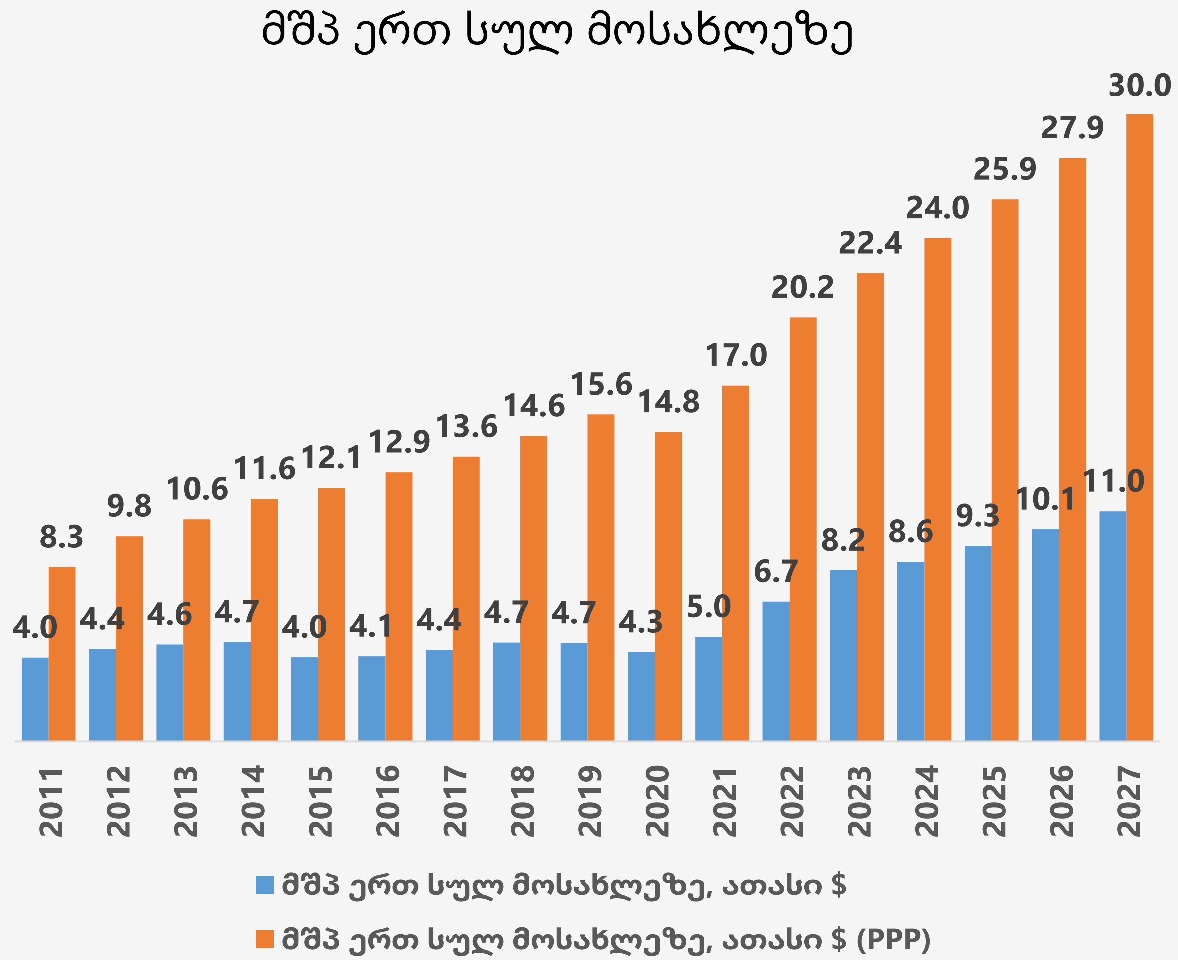

რეკორდულად დაბალი მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი – დანაზოგების აღდგენა

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

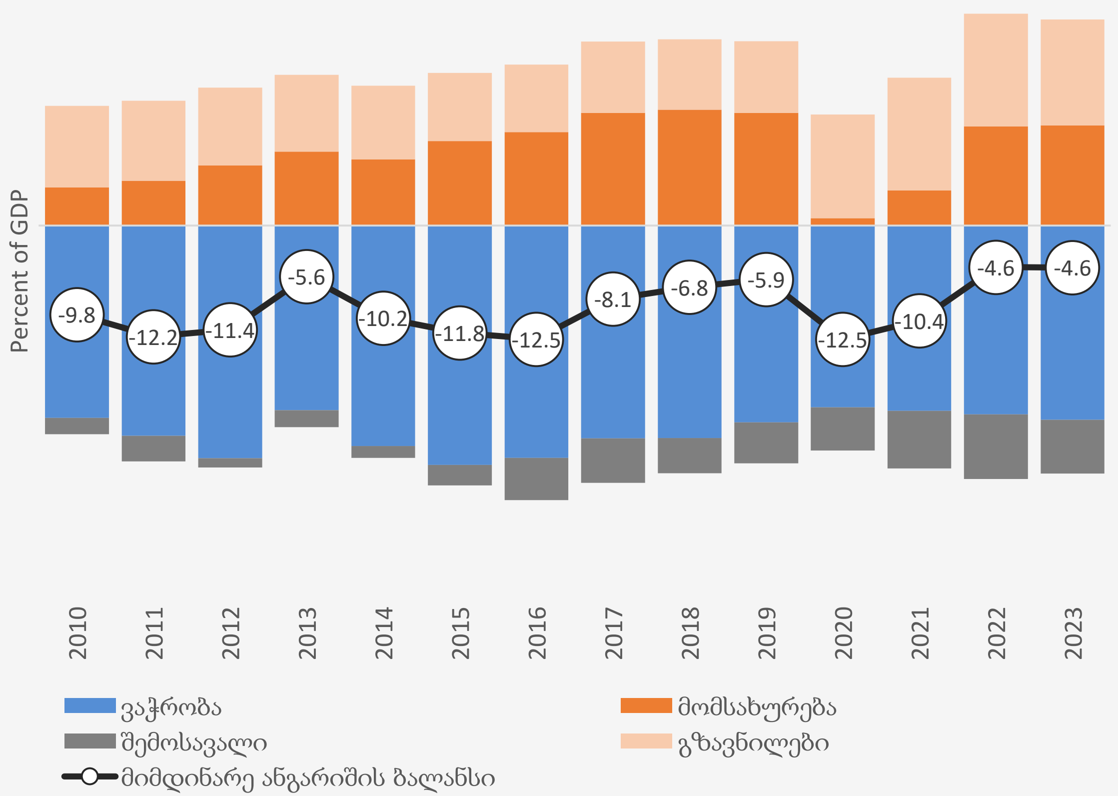

ინვესტიციები და მისი დაფინანსება

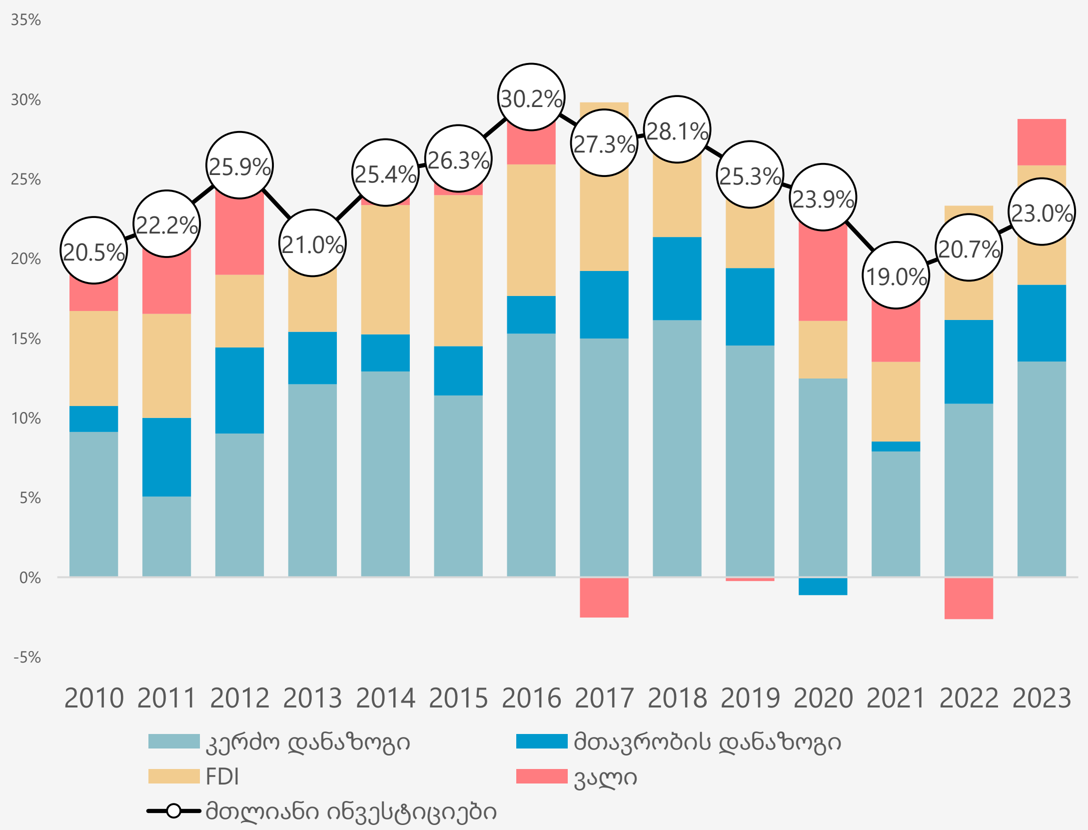

საგარეო სექტორის სწრაფი აღდგენა, დივერსიფიცირებული ტურიზმი

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლების აღდგენა 2019=100

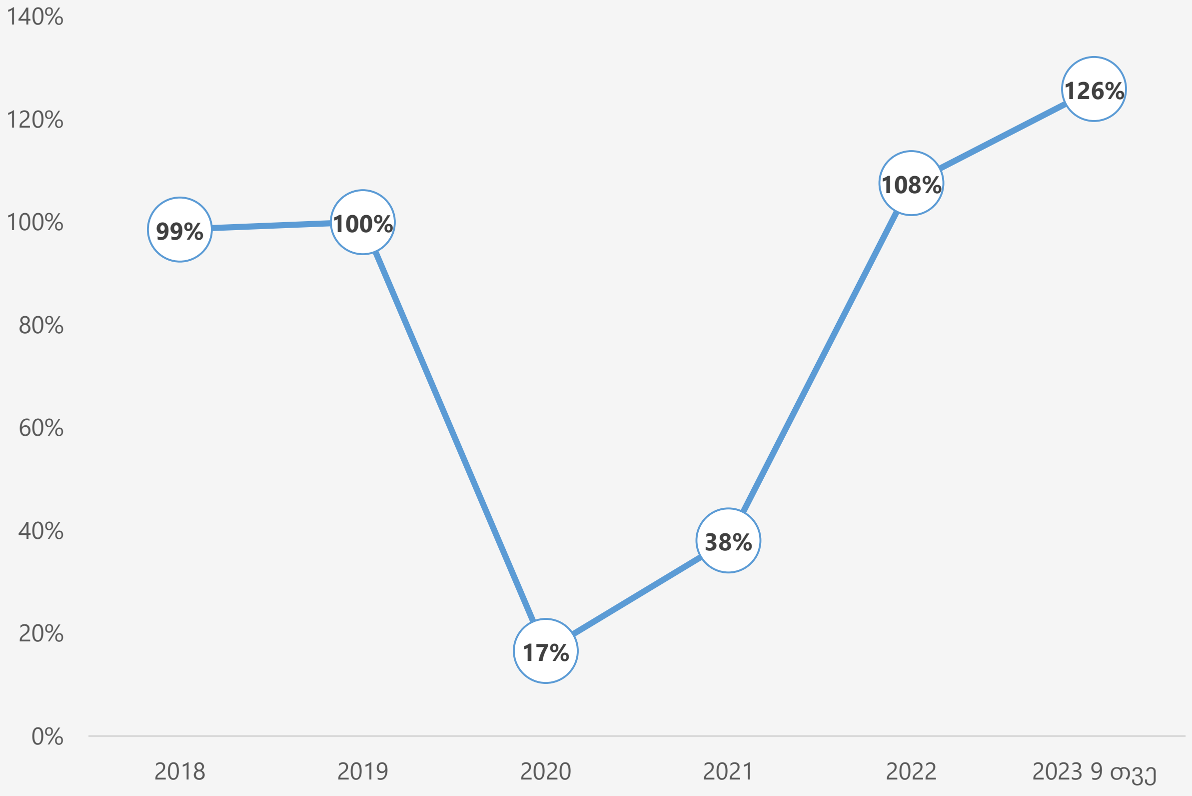

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები (მლნ აშშ დოლარი)

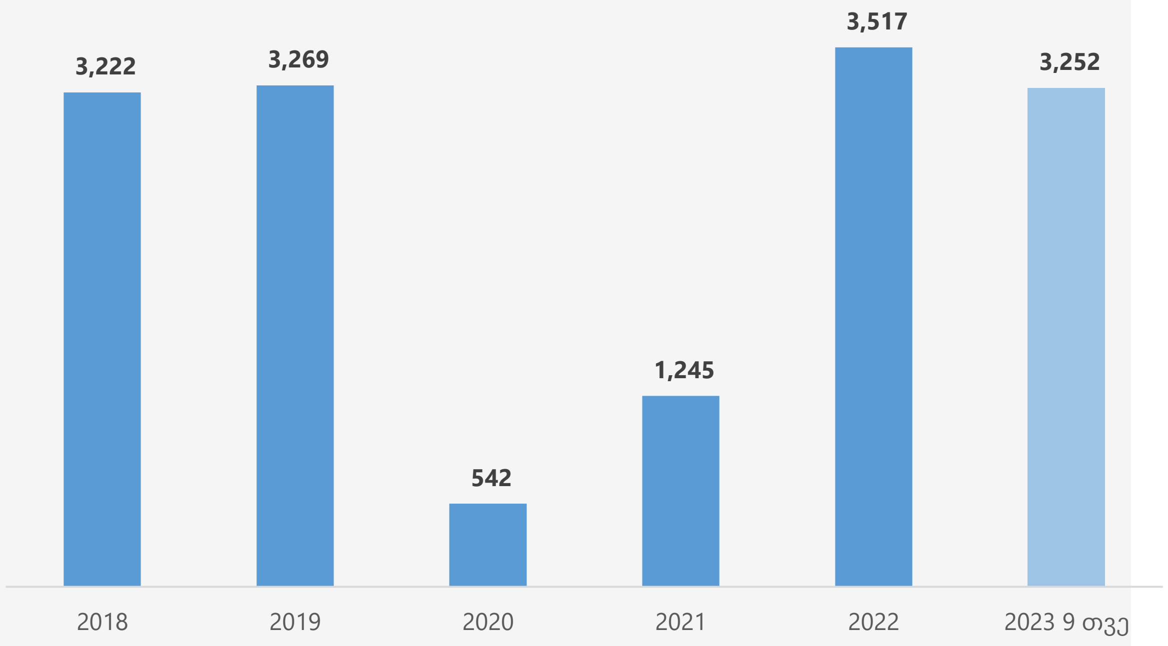

ინფლაცია დაუბრუნდა მიზნობრივ მაჩვენებელს

ინფლაციის დეკომპოზიცია პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით

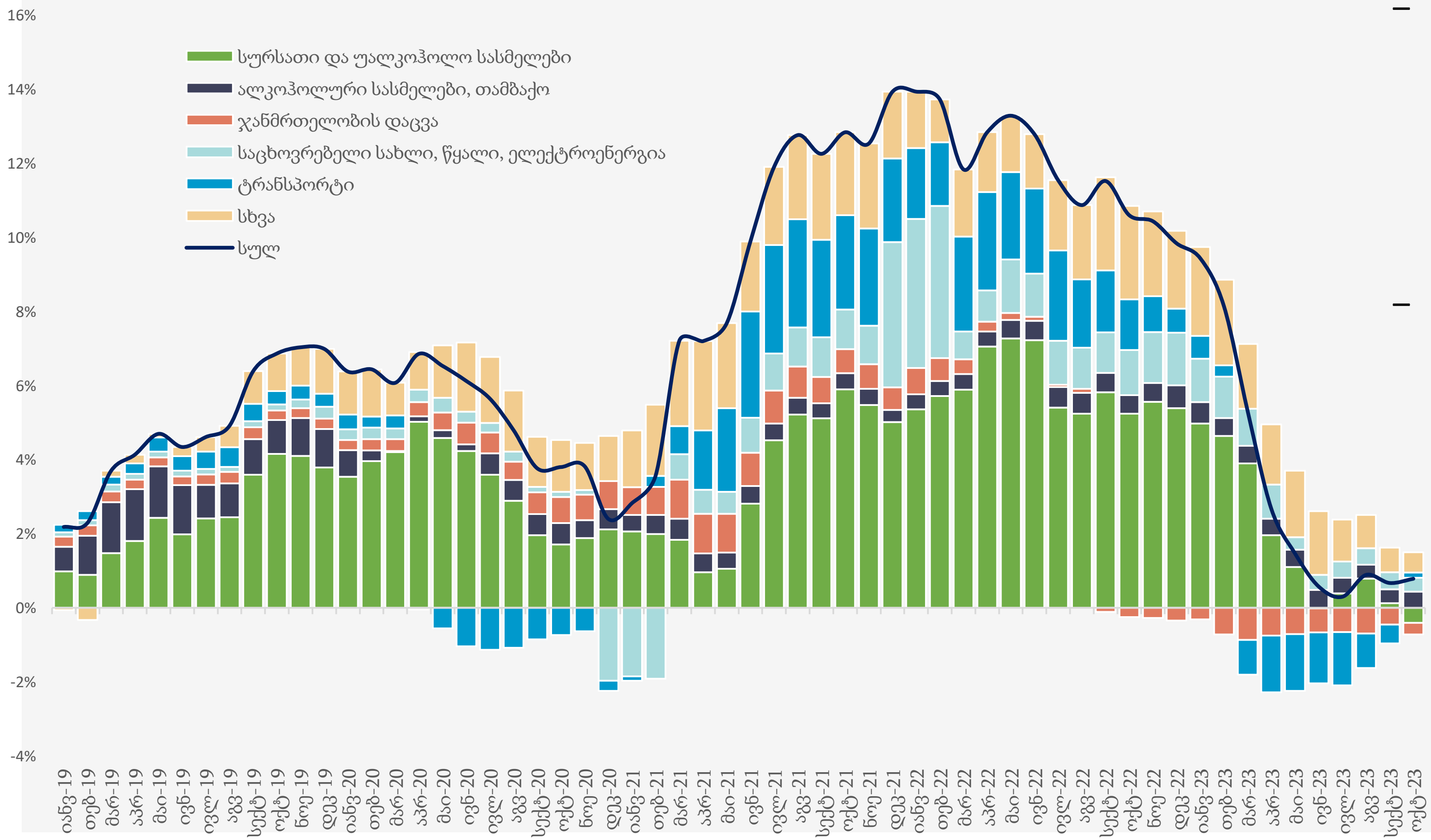

- ბოლო წლების ინფლაცია ძირითადად მსოფლიო ბაზარზე სურსათის და ნავთობპროდუქტების ფასების ზრდით იყო განპირობებული;

- 2023 წლის ინფლაციის შემცირებაზე მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა მედიკამენტებზე ფასების კლებამ, რაც თურქეთის ბაზრის გახსნის და რეფერენტული ფასების მექანიზმის შემოღების შედეგია.

წარმატებული ფისკალური კონსოლიდაცია - მაკროეკონომიკური სტაბილურობის გარანტი

ბიუჯეტის დეფიციტი

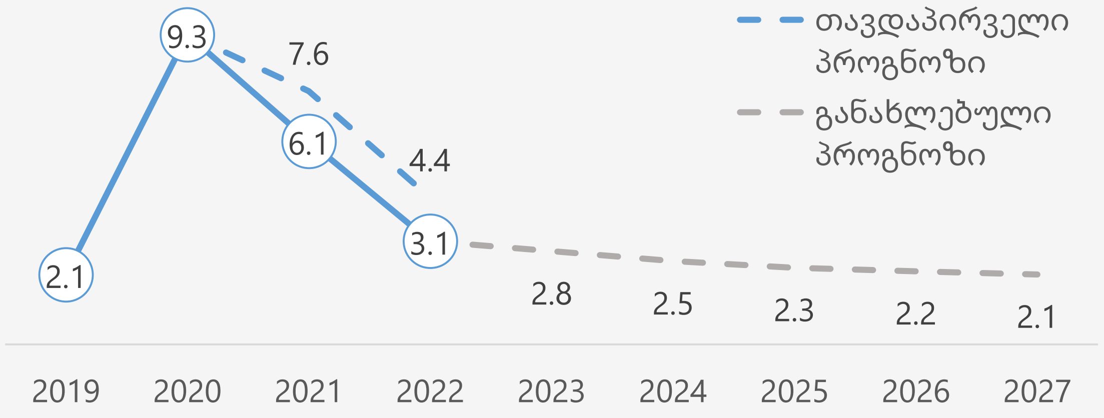

მთავრობის მთლიანი ვალი

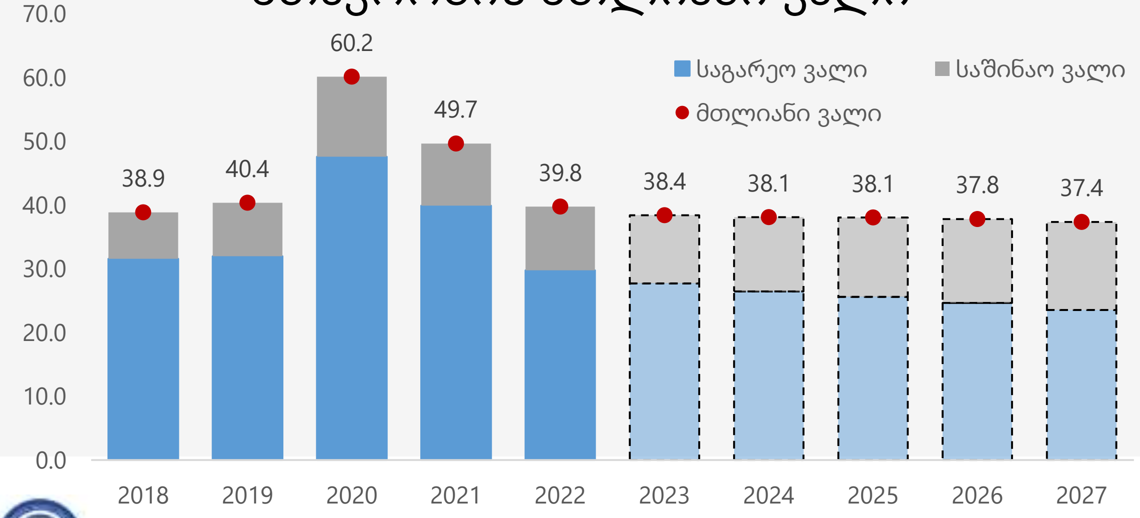

ვალის მართვის სტრატეგია

- მთავრობის ვალი დაუბრუნდა და ჩამოცდა პანდემიამდელ დონეს;
- ვალის დოლარიზაცია შემცირდა 72 პროცენტამდე. პანდემიამდე იყო 80 პროცენტზე მეტი. სამიზნე მაჩვენებელი საშუალოვადიან პერიოდში არის 65 პროცენტი;
- წლიდან წლამდე იზრდება გამოშვებები ადგილობრივ ბაზარზე, რაც ბაზრის განვითარებისთვის მთავარი წინაპირობაა:
  - იზრდება ლიკვიდურობა
  - მიმდინარეობს პორტფელის მზადება საერთაშორისო ინდექსისათვის.

ნაერთი ბიუჯეტის რესურსი - 2024 წელი

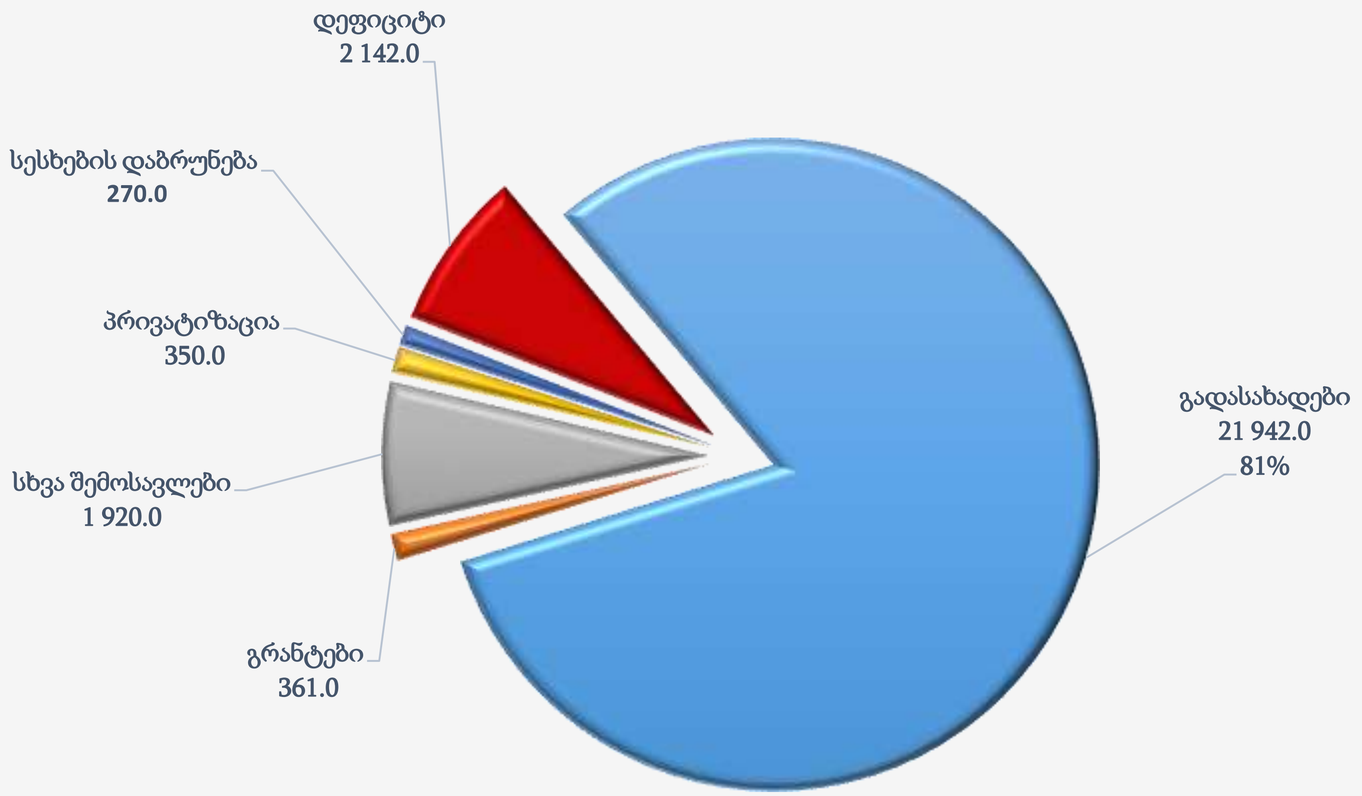

- **გრძელდება ფისკალური კონსოლიდაცია - ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი დაგეგმილია მშპ-ს 2,5%-ის ფარგლებში;**
- **დეფიციტის ნომინალური მაჩვენებელი 2,1 მილიარდ ლარს შეადგენს;**
- **ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი შეადგენს 28,5 მილიარდ ლარს;**

ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადები - 21 942 მლნ ლარი

საგადასახადო შემოსავლები

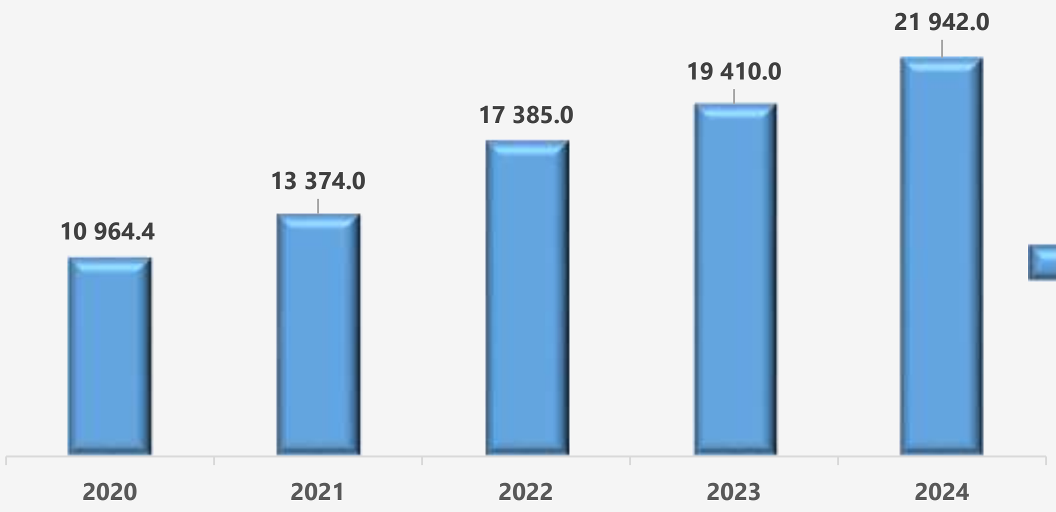

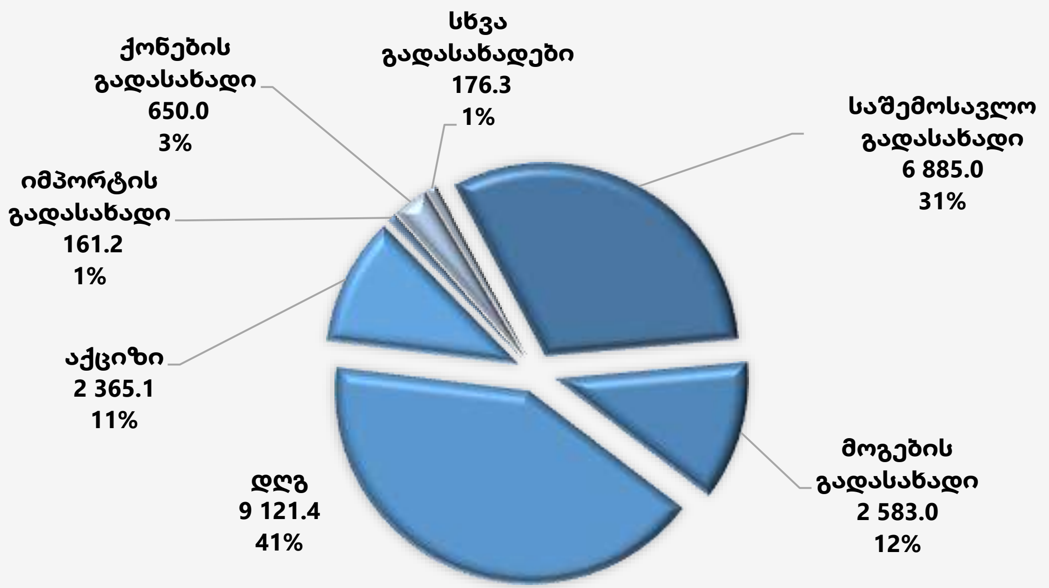

- **2020 წელთან შედარებით საგადასახადო შემოსავლები გაორმაგებულია;**
- **2024 წელს ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადები - 21 მილიარდ 942 მილიონი ლარი;**
- **ბიუჯეტში გათვალისწინებულია დამატებითი საგადასახადო შემოსავლები საფინანსო სექტორიდან და სათამაშო ბიზნესიდან;**

ბიუჯეტის დეფიციტის კომპონენტები

2 142,0 მლნ ლარი

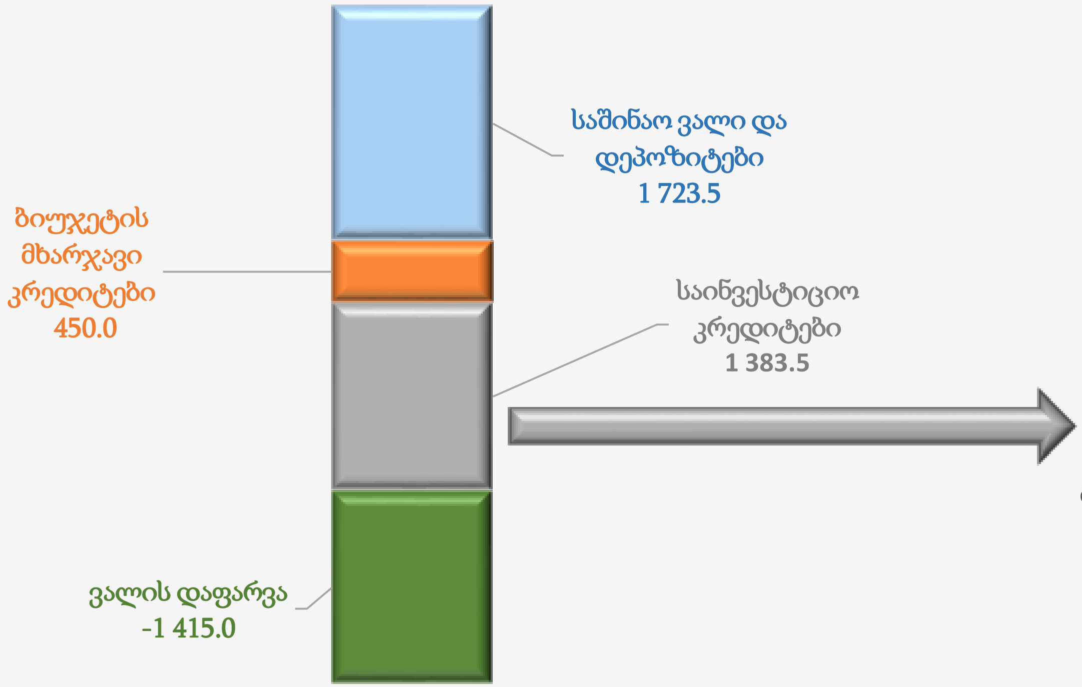

ძირითადი მიმართულებების დაფინანსება

- **2024 წელს ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის რესურსი - 28,5 მილიარდი ლარი;**
  - 8,6 მილიარდ ლარზე მეტი, არსებული რესურსის 30% - სოციალური და ჯანდაცვის პროგრამები;
  - 4,8 მილიარდი ლარი, რესურსის 17% - ინფრასტრუქტურული პროექტები
    - ✓ *გარდა იმ სექტორების ინფრასტრუქტურისა, რომელიც გრაფიკზე ცალკეა წარმოდგენილი;*
    - ✓ *ჯამში ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებაზე მიიმართება 6,9 მლრდ ლარზე მეტი;*
  - 3,6 მილიარდი ლარი, რესურსის 13% - განათლება და მეცნიერება;
  - 2,9 მილიარდ ლარზე მეტი, რესურსის 10% - თავდაცვა და უსაფრთხოება;
  - 2,9 მილიარდ ლარზე მეტი, რესურსის 10% - ვალების მომსახურება და დაფარვა

სოციალური დაცვის პროგრამები - 6 460 მლნ ლარი

2024 წელს სოციალური დაცვის პროგრამების დაფინანსება იზრდება 714 მლნ ლარით და 6 460 მლნ ლარს შეადგენს:

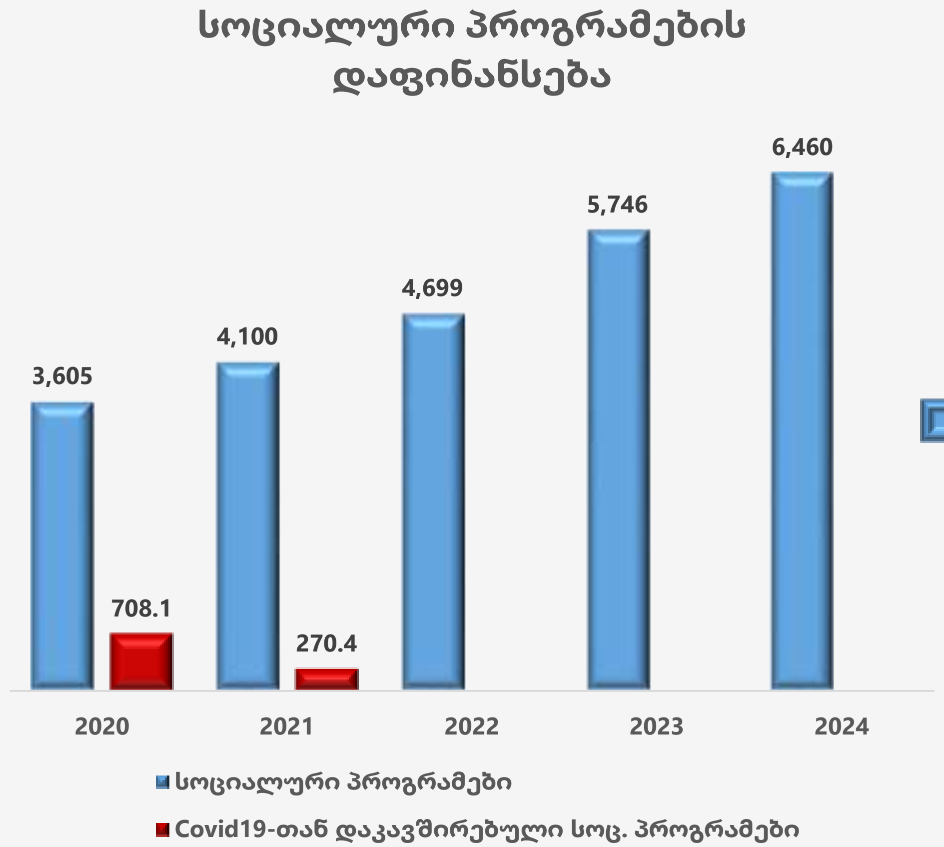

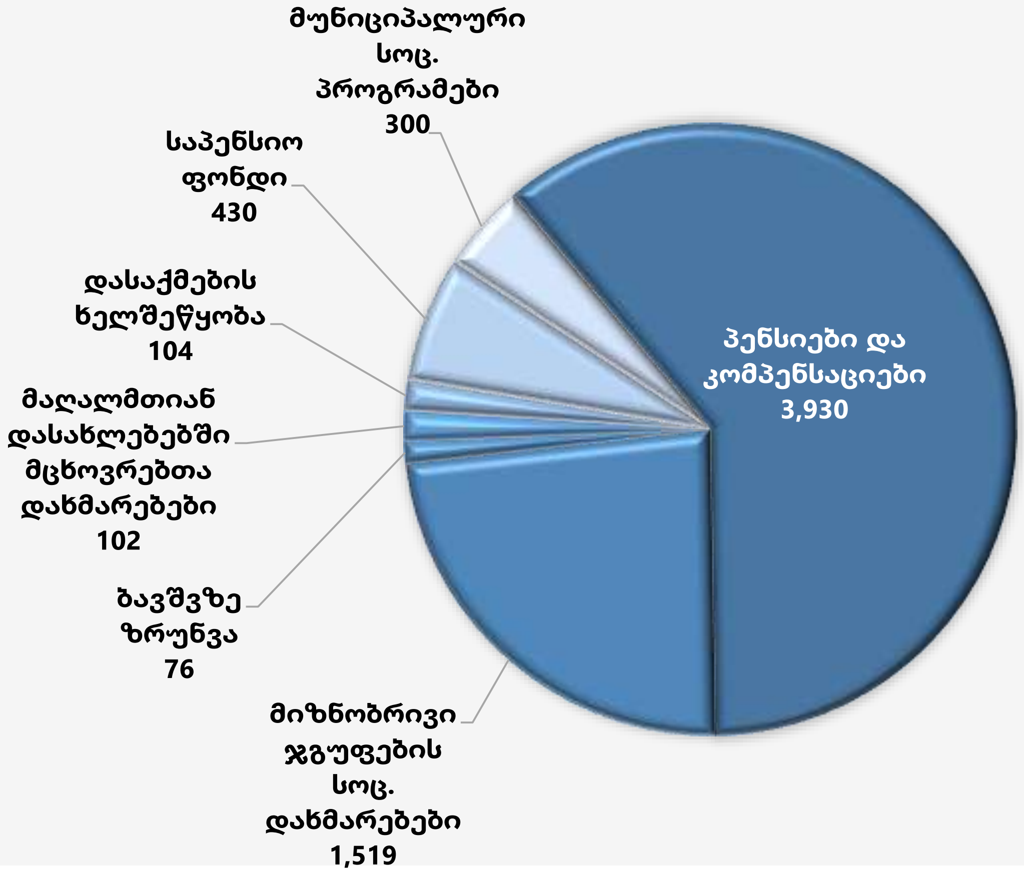

პენსიები და კომპენსაციები - 3 930 მლნ ლარი

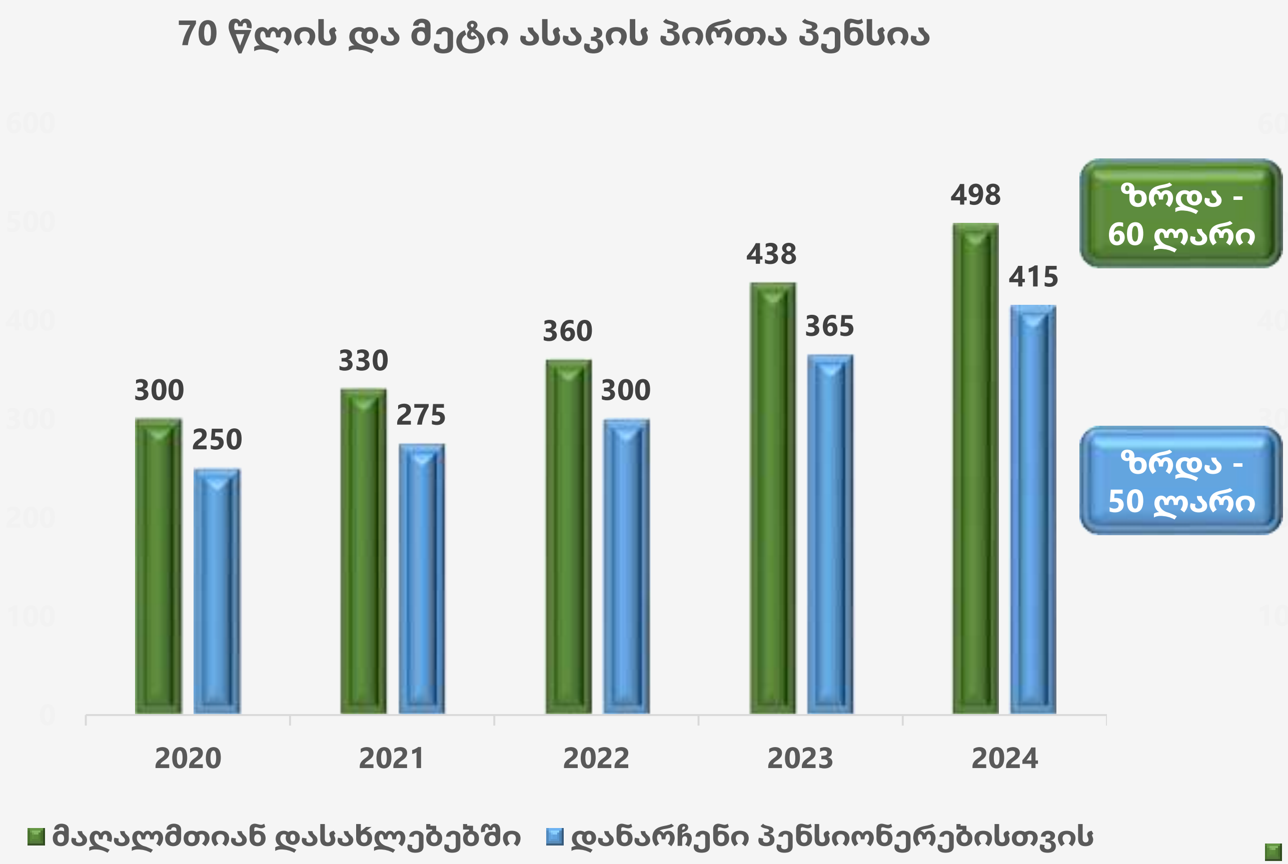

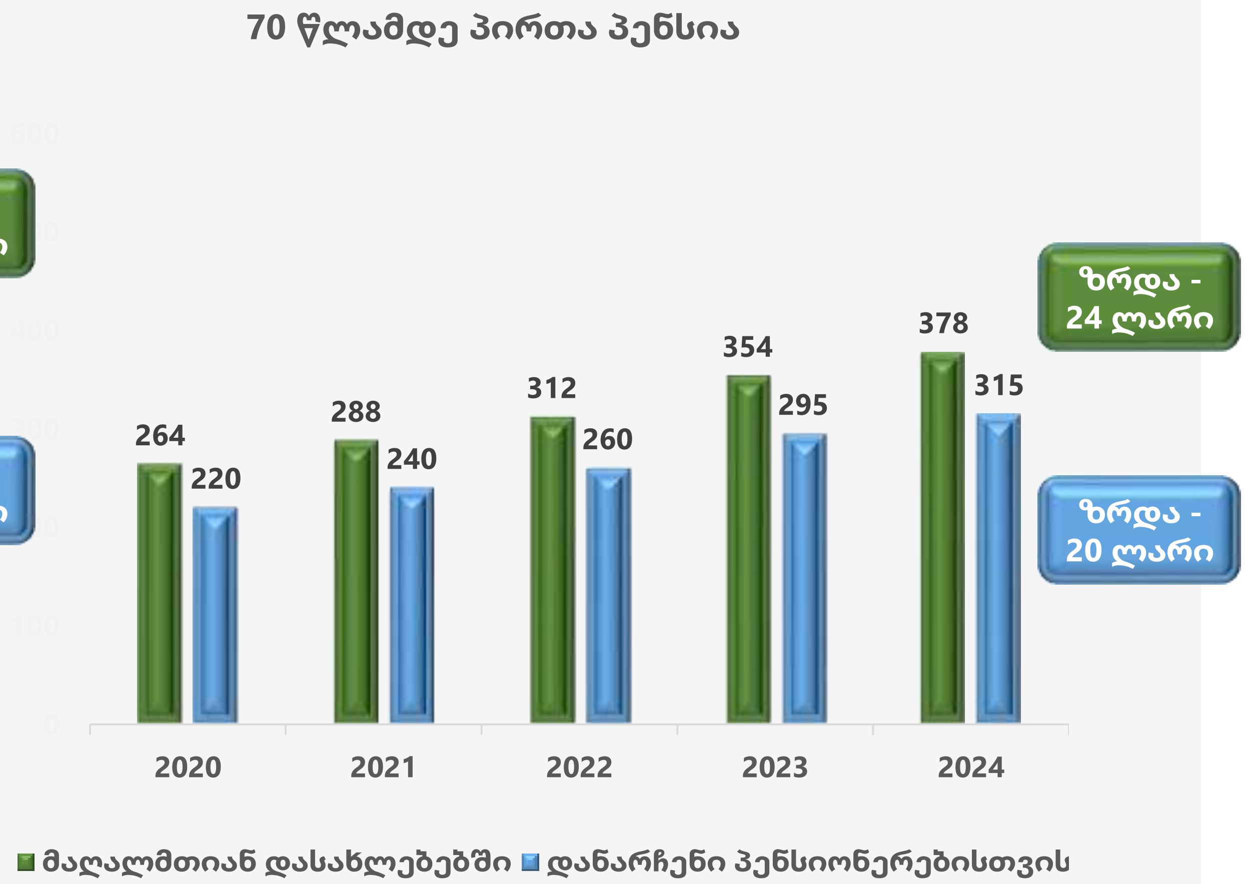

პენსიები და კომპენსაციები - 3 930 მლნ ლარი

სახელმწიფო კომპენსაციის მაქსიმალური ზღვარი

2005-2023წწ.
560 ლარი

440 ლარი (78%)

2024წ.
1000 ლარი

სამხედრო მოქმედებებში და კრიმინალთან ბრძოლის დროს დაღუპულთა ოჯახის კომპენსაციები

2015-2023წწ.
1000 ლარი

200 ლარი (20%)

2024წ.
1200 ლარი

იზრდება პოლიციელებისა და ჯარისკაცების ნამსახურების თითოეულ წელზე გათვლილი თანხის ოდენობა

- უმცროს სპეციალურ წოდებაზე (გარდა ოფიცრისა): 2-დან 5 ლარამდე
- უმცროსი ოფიცრის წოდებაზე: 5-დან 10 ლარამდე;
- უფროსი ოფიცრის წოდებაზე: 10-დან 15 ლარამდე;
- უმაღლესი ოფიცრის წოდებაზე: 15-დან 25 ლარამდე;

შედეგად იზრდება პოლიციელებისა და ჯარისკაცების კომპენსაციის საშუალო მოცულობა

430 ლარი

150 ლარი (35%)

580 ლარი

მიზნობრივი ჯგუფების სოც. დახმარებები - 1 519 მლნ ლარი

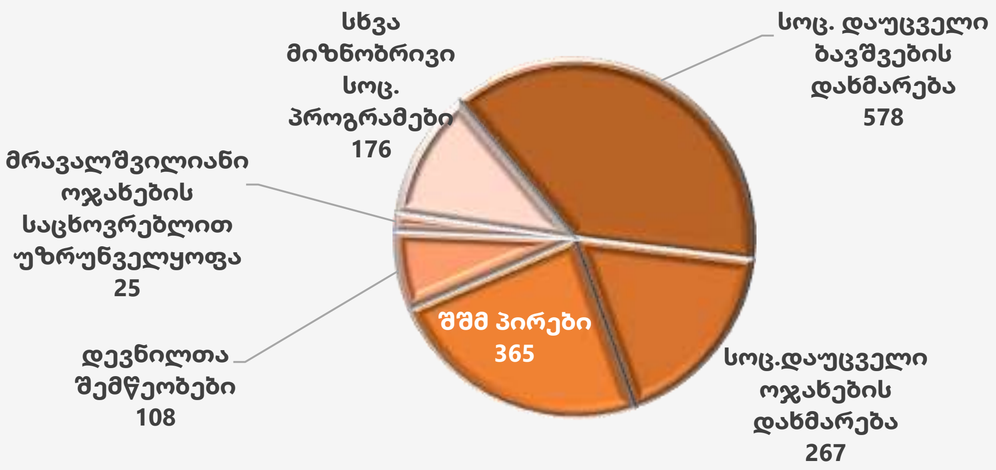

საყოფაცხოვრებო სუბსიდიების ზრდა

7 ლარი	33 ლარი →	40 ლარი
22 ლარი	38 ლარი →	60 ლარი
44 ლარი	36 ლარი →	80 ლარი

შშმ პირთა დახმარებები

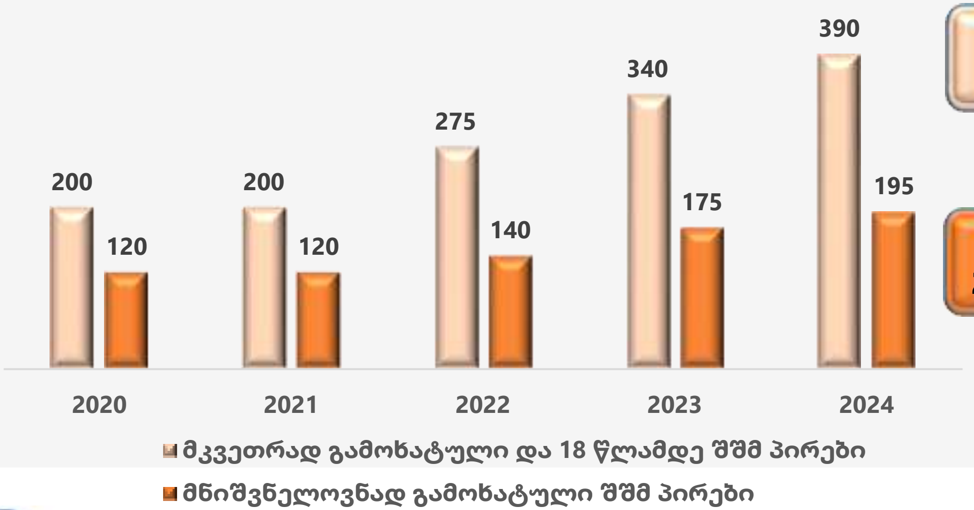

ზრდა - 50 ლარი

ზრდა - 20 ლარი

სოც. დაუცველი ბავშვების დახმარებები

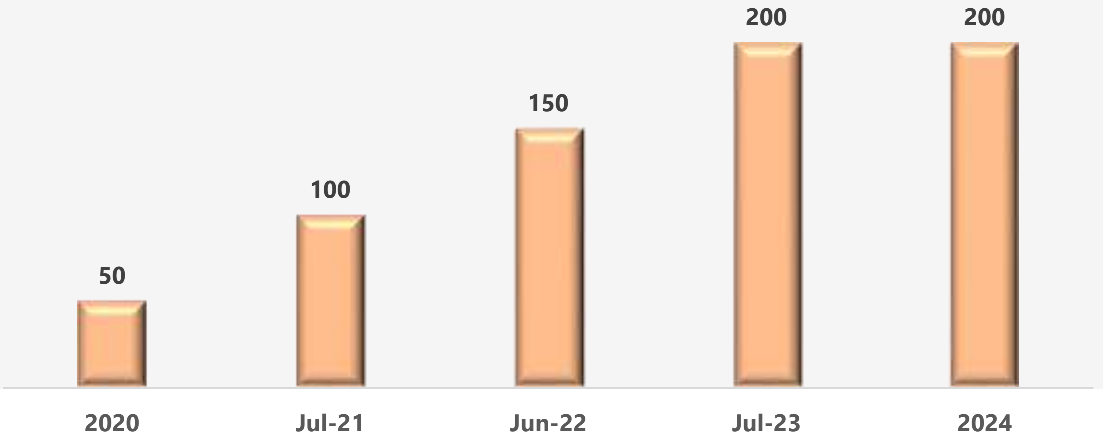

ჯანდაცვის პროგრამები - 1 802 მლნ ლარი

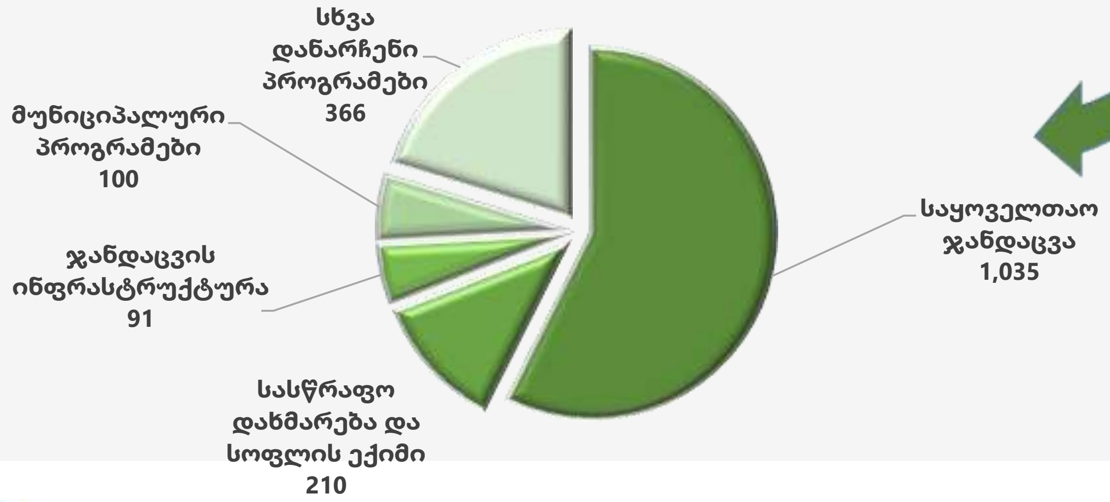

2024 წელს ჯანდაცვის პროგრამებზე გამოყოფილია 1 802 მლნ ლარი, რომლის ფარგლებში:

- საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამა - 1 035 მლნ ლარი;
  - ✓ *გაფართოვდება ქრონიკული დაავადებების პროგრამა და პენსიონერები მთელი წლის განმავლობაში უზრუნველყოფილი იქნებიან ყველა ქრონიკული დაავადებისთვის საჭირო მედიკამენტებით;*
  - ✓ *დაიწყება ონკოლოგიური დაავადებების ადრეული დიაგნოსტიკის მიზნით მაღალტექნოლოგიური კვლევების დაფინანსება;*
  - ✓ *მწარმოებლებთან მიღწეული შეთანხმებით მიღებული ეკონომიის ხარჯზე, შესაძლებელი გახდება გამოყოფილი ლიმიტების ფარგლებში ონკოლოგიური მკურნალობის სრული კურსის დაფინანსება;*
- განხორციელდება სასწრაფოს პერსონალის ხელფასების 10%-იანი ზრდა;
- სოფლის ექიმების/ექთნების ანაზღაურების 100 ლარით ზრდა;
- განხორციელდება 100-მდე სოფლის ამბულატორიის რეაბილიტაცია

დევნილთა საცხოვრებლით უზრუნველყოფა

დევნილთა სახლებით უზრუნველყოფა

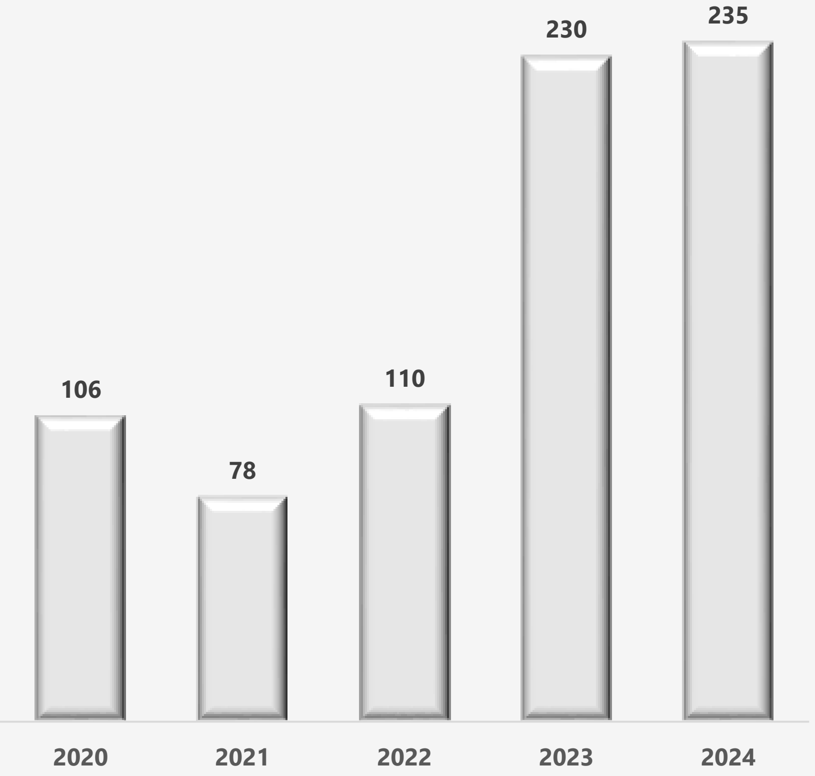

- 2023 წელს დაიწყო, 7 ათას ბინაზე გათვლილი, დევნილთა საცხოვრებელი კომპლექსების მშენებლობა - პროგრამის ბიუჯეტი გაორმაგდა;
- გარდა ამისა, გრძელდება „სოფლად სახლის" პროგრამის ფარგლებში იძულებით გადაადგილებული ოჯახებისთვის სახლების შესყიდვა;
- სამი წლის განმავლობაში დაგეგმილია 13 ათასი დევნილი ოჯახის საცხოვრებლის მშენებლობა / შესყიდვა;
- 2024 წელს ამ მიზნით გამოყოფილია 235,0 მლნ ლარი;
- ეკომიგრანტთა მხარდაჭერის მიზნით გამოყოფილია 8,0 მლნ ლარი.

განათლება და მეცნიერება - 3 550 მლნ ლარი

2024 წელს განათლებისა და მეცნიერების დაფინანსება იზრდება 600 მლნ ლარზე მეტით და 3 550 მლნ ლარს შეადგენს:

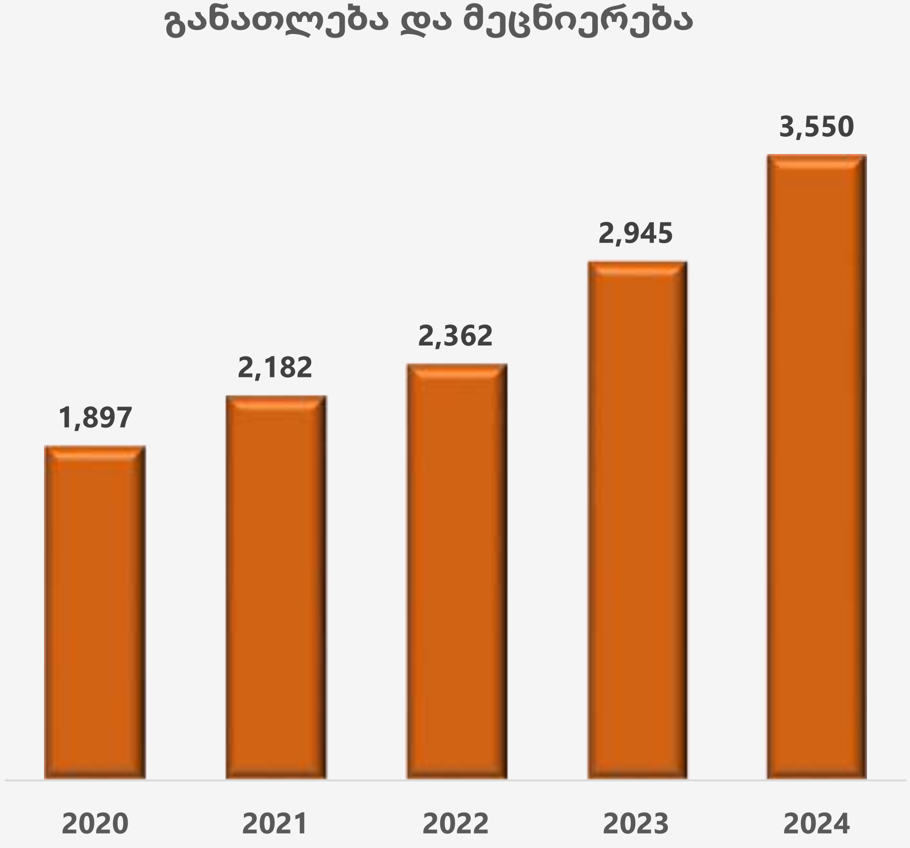

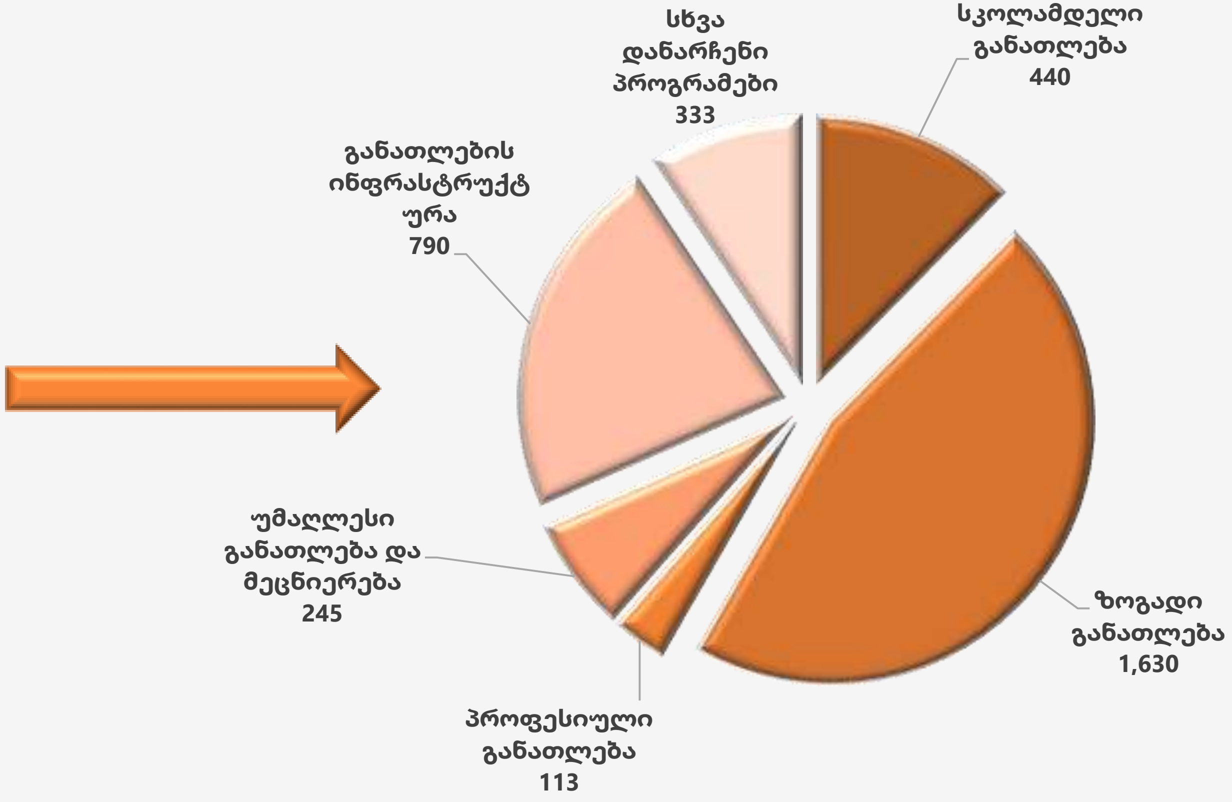

სკოლამდელი და ზოგადი განათლება - 2 070 მლნ ლარი

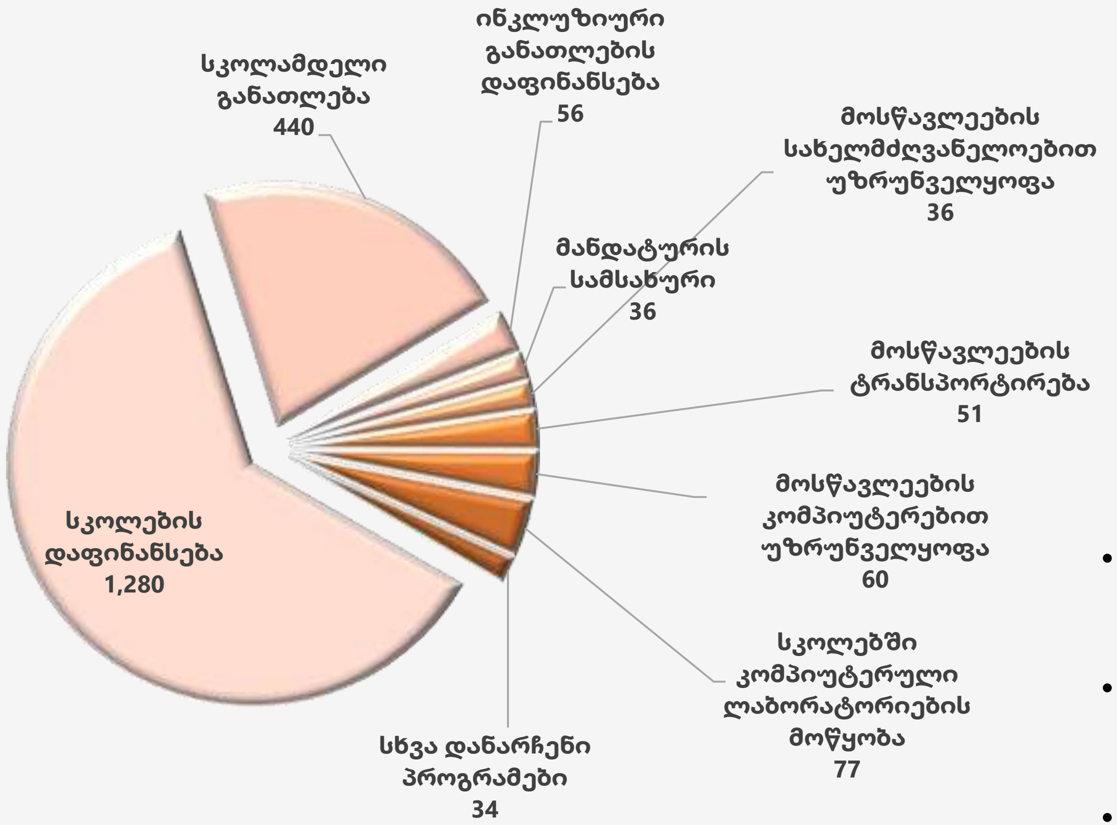

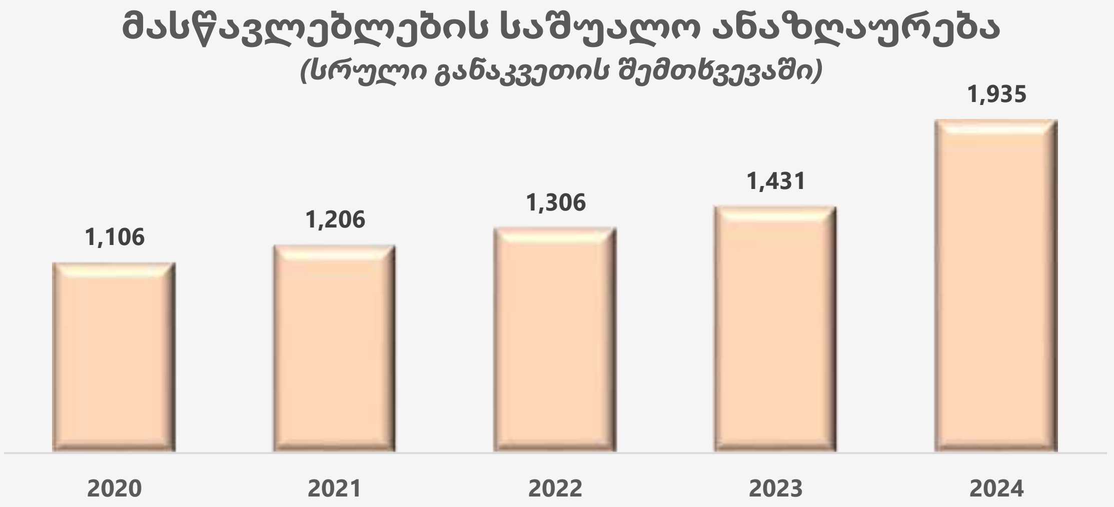

- 2024-2025 წელს სრულ განაკვეთზე დასაქმებულ მასწავლებელთა საშუალო ანაზღაურება გაიზრდება 500 ლარით;
- 10 დან 20 პროცენტამდე გაიზრდება სკოლების ადმინისტრაციული პერსონალის და მანდატურის ხელფასები;
- გათვალისწინებულია ფსიქოლოგების რაოდენობისა და მათი ხელფასების ზრდა;
- საბავშვო ბაღების პერსონალისთვის გათვალისწინებულია ხელფასების 100 ლარით ზრდა

საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურა - 790 მლნ ლარი

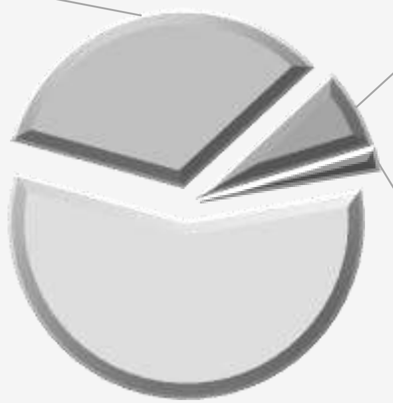

საჯარო სკოლების მშენებლობა / რეაბილიტაცია

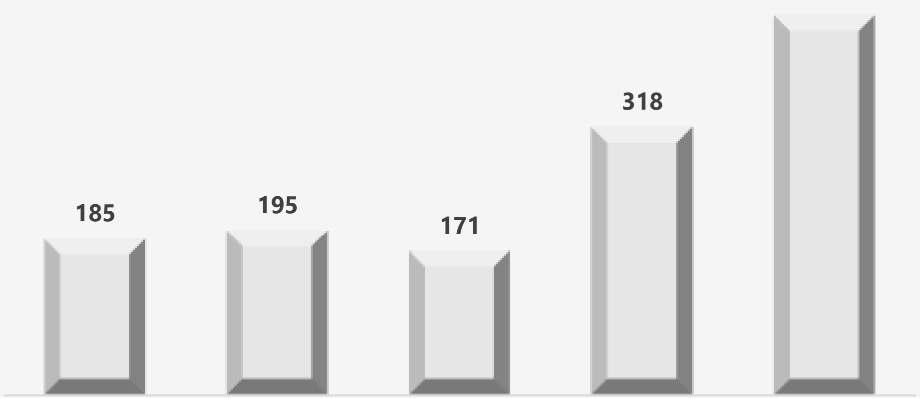

- 2023 წელს დაიწყო სკოლების მშენებლობა-რეაბილიტაციის მასშტაბური პროექტი და პროგრამის ბიუჯეტი გაიზარდა 86%-ით;

- ამ ეტაპზე, მიმდინარეობს 400-ზე მეტის სკოლის მშენებლობა / რეაბილიტაციის პროცესი და მომდევნო წლებში დაგეგმილია დამატებით 400 სკოლის მშენებლობა / რეაბილიტაცია;

- პროგრამის დაფინანსება 2024 წელს იზრდება 133 მლნ ლარით და 451 მლნ ლარს შეადგენს;

- საბავშვო ბაღების მშენებლობა / რეაბილიტაციაზე მიიმართება 267 მლნ ლარი.

კულტურა და სპორტი - 950 მლნ ლარი

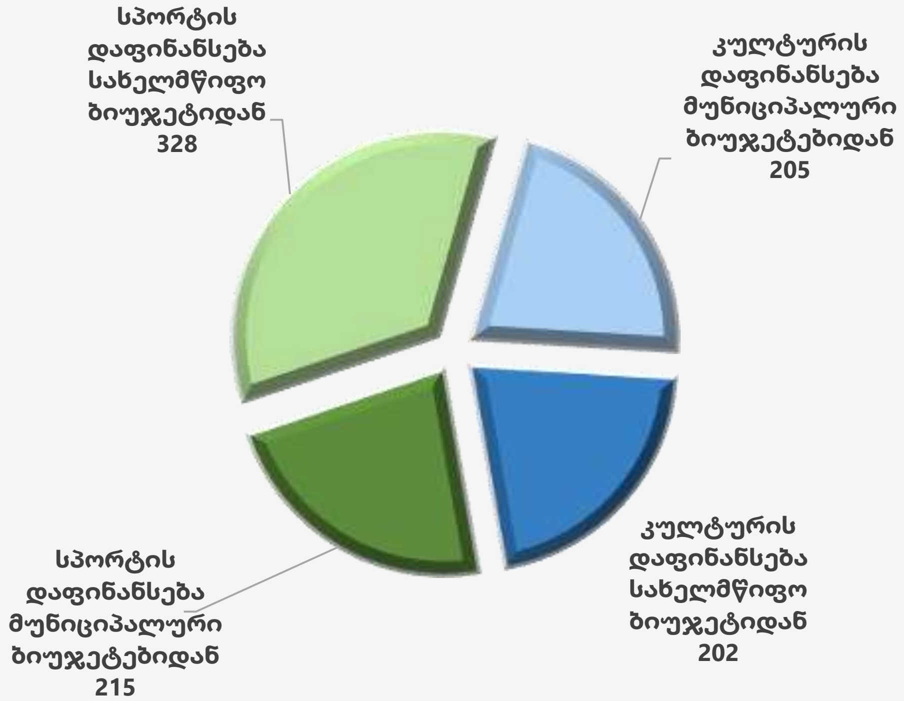

სამინისტროს ბიუჯეტში გათვალისწინებულია კულტურის ორგანიზაციებში დასაქმებულთა ხელფასების 10%-იანი ზრდა

კულტურის დაფინანსება - 407 მლნ ლარი

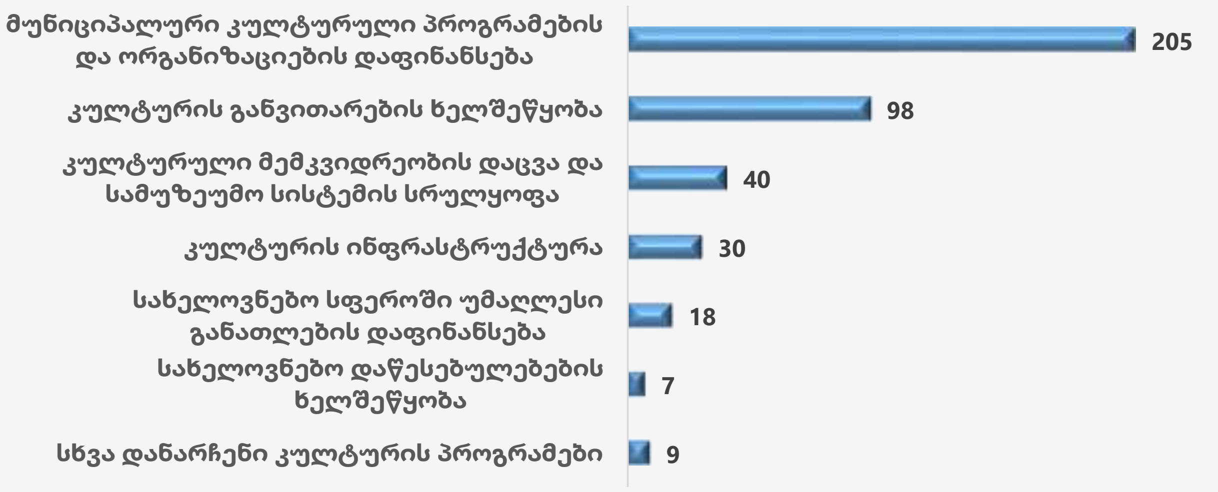

სპორტის დაფინანსება - 543 მლნ ლარი

გარემოს დაცვა - 650 მლნ ლარი

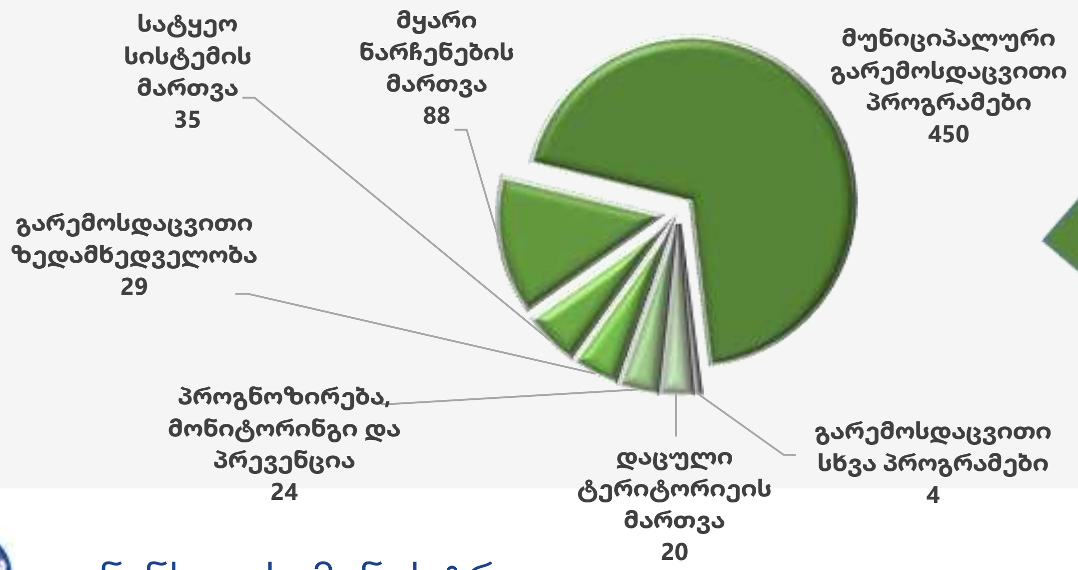

- გარემოსდაცვითი პროგრამების დაფინანსებას ბოლო წლებში მზარდი ტენდენცია აქვს და 2024 წელს 640 მლნ ლარს შეადგენს;
- გარემოს ეროვნული სააგენტოს საბიუჯეტო დაფინანსება 2024 წელს 3-ჯერ იზრდება;
- ადრეული გაფრთხილებისა და პრევენციის შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით დაგეგმილია:
  - ➢ დამატებითი მეტეოროლოგიური სადგურების შეძენა-მონტაჟი;
  - ➢ მყინვარულ ხეობებში შესაძლო ჰიდრომეტეოროლოგიური და გეოლოგიური საფრთხეების დეტალური შეფასება;
  - ➢ ქვეყნის მასშტაბით მსხვილი მეწყრული უბნების გეოლოგიური კვლევა და თანამედროვე მონიტორინგის სისტემის ინსტალირება.

სოფლის მეურნეობა - 579 მლნ ლარი

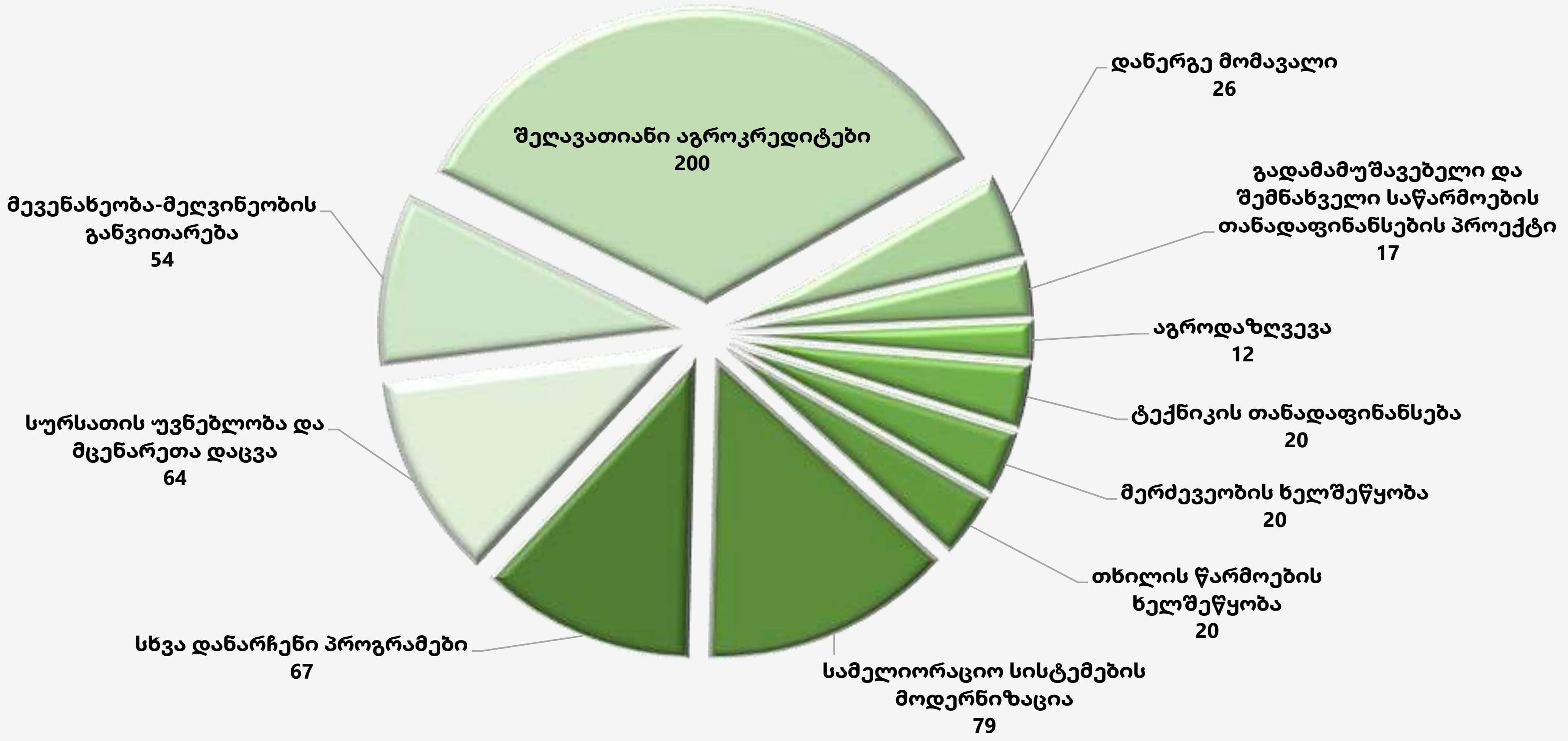

ეკონომიკის სხვა სექტორები

მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობა - 300 მლნ ლარი

- მწარმოებლური სექტორის სესხების სუბსიდირება - 210 მლნ ლარი
- საკრედიტო საგარანტიო სქემა - 50 მლნ ლარი
- მცირე გრანტების პროგრამა - 25 მლნ ლარი;
- სხვა დანარჩენი პროგრამები - 15 მლნ ლარი

სივრცითი დაგეგმარება - 14 მლნ ლარი

ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა - 120 მლნ ლარი

ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება - 81 მლნ ლარი

- სოფლების ინტერნეტიზაციის პროექტი- 53 მლნ ლარი
- IT სპეციალისტების გადამზადება და ინოვაციური სტარტაპების დაფინანსება - 25 მლნ ლარი
- სხვა დანარჩენი პროგრამები - 3 მლნ ლარი;

ტურიზმის ხელშეწყობა - 236 მლნ ლარი

- ტურიზმის მარკეტინგი - 33 მლნ ლარი
- შიდა ფრენების სუბსიდირება- 12 მლნ ლარი
- ტურისტული ინფრასტრუქტურა- 191 მლნ ლარი;

ტურისტული ინფრასტრუქტურა - 191 მლნ ლარი

- 2023 წელს ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარების მიზნით ახალი 5-წლიანი პროგრამა დაიწყო;

- პროგრამა მოიცავს მუნიციპალიტეტებში ცენტრალური უბნების განახლებას, ტურისტულად მიმზიდველი სივრცეების შექმნას და განვითარებას;

- პროგრამის ბიუჯეტი ჯამში შეადგენს 1 მილიარდ ლარს;

- 2024 წელს პროგრამის დაფინანსება შეადგენს 161 მილიონ ლარს;

- ამ ეტაპისთვის, პროექტები დაწყებულია - ბორჯომის, ქუთაისის, წყალტუბოს, თელავის, ბათუმის, მესტიის, მცხეთის, ზუგდიდისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში.

- 2023 წელს დაიწყო და 2024 წელს დასრულდება გუდაურში ახალი საბაგირო გზის მშენებლობა;

- 2024 წელს ექსპლუატაციაში შევა 2 ახალი 2,2 კმ-იანი საბაგირო, რომელიც დაკავშირებული იქნება ყველა სხვა საბაგიროსთან და დღიურად მოემსახურება 19 ათასამდე მგზავრს;

- პროექტის ჯამური ღირებულება 66 მლნ ლარს შეადგენს, 2024 წელს გამოყოფილია 30 მლნ ლარი.

ანაკლიის პორტი და აეროპორტები

ანაკლიის პორტი - 50 მლნ ლარი

- **ანაკლიის პორტის ინფრასტრუქტურა ჯამში სამი კომპონენტისგან შედგება**:
  1. **ე.წ. წყლის ინფრასტრუქტურა** (დაღრმავება, ტალღმჭრელები და სხვა), რომლის მშენებლობა დაგეგმილია სახელმწიფოს მიერ და 2024 წელს ამ მიზნით, გამოყოფილია 50,0 მლნ ლარი;

  2. **უშუალოდ პორტის ინფრასტრუქტურა** - აღნიშნულთან დაკავშირებით გამოცხადებულია საერთაშორისო კონკურსი. 2024 წელს გამარჯვებულ კომპანიასთან მოლაპარაკებების შედეგად, შეთანხმდება მშენებლობაში სახელმწიფოს ინვესტიციის ზუსტი მოცულობა და გრაფიკი;

  3. **მაგისტრალი და რკინიგზა** - მშენებლობა დაიწყება ინვესტორის მიერ პორტის მშენებლობის დაწყების შემდგომ;

აეროპორტები - 67 მლნ ლარი

2024 წელს დაიწყება ქუთაისის აეროპორტის ასაფრენ-დასაფრენი ბილიკის მშენებლობა;

დასრულდება თელავის აეროპორტის რეკონსტრუქცია

განხორციელდება თბილისის ახალი აეროპორტის ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევა და დაიწყება დეტალური პროექტის მომზადება

საგზაო ინფრასტრუქტურა - 1 934 მლნ ლარი

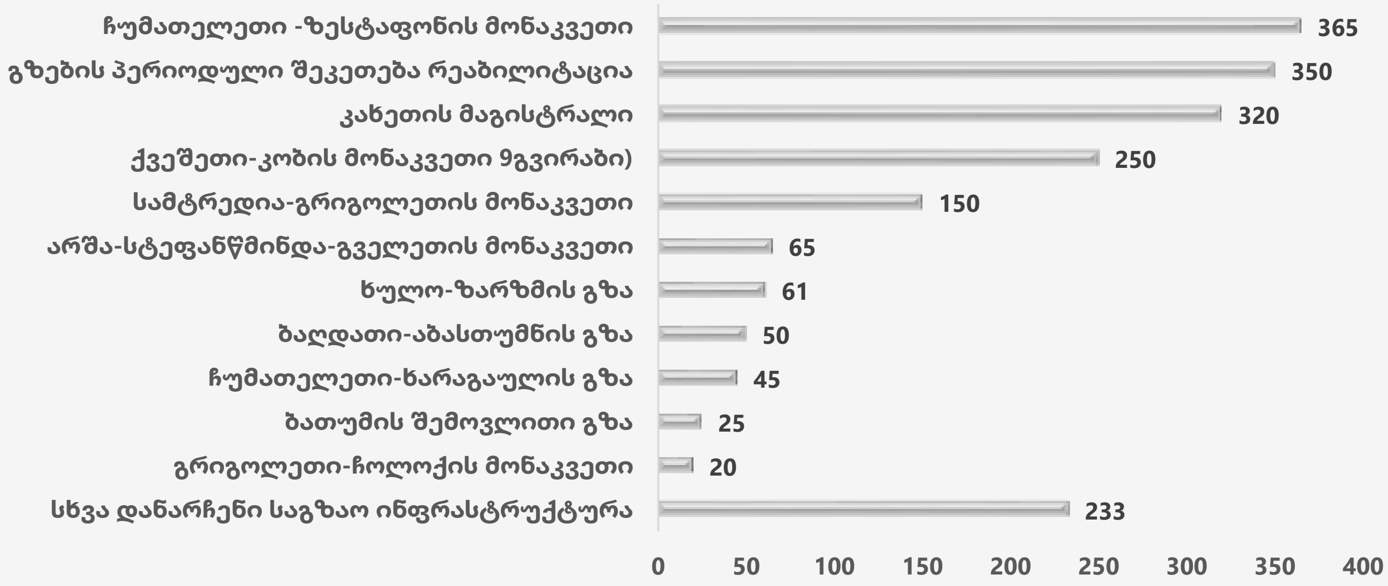

2024 წელს დასრულდება - 135 კმ ალმ-დას. მაგისტრალის მშენებლობა

- ზემო ოსიაური-ჩუმათელეთი 6,4 კმ (მეორე ლოტი-F0)
- რიკოთის პირველი მონაკვეთი (F1) – 11,7 კმ
- რიკოთის მეოთხე მონაკვეთი (F4) – 14,7 კმ
- გრიგოლეთი-ქობულეთის გზა - 14,5 კმ
- სამტრედია-გრიგოლეთის მონაკვეთი - 23 კმ;
- ბათუმის შემოვლითი გზა -13 კმ
- თბილისი-საგარეჯოს მონაკვეთი -35 კმ
- ბაკურციხე-წნორის მონაკვეთი - 16,6 კმ

- **მიმდინარე სარეაბილიტაციო სამუშაოები იქნება 900 კმ-მდე გზაზე;**

- **დასრულდება 400 კმ-ზე მეტი გზის რეაბილიტაცია;**

წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროექტები

წყალმომარაგება და წყალარინება

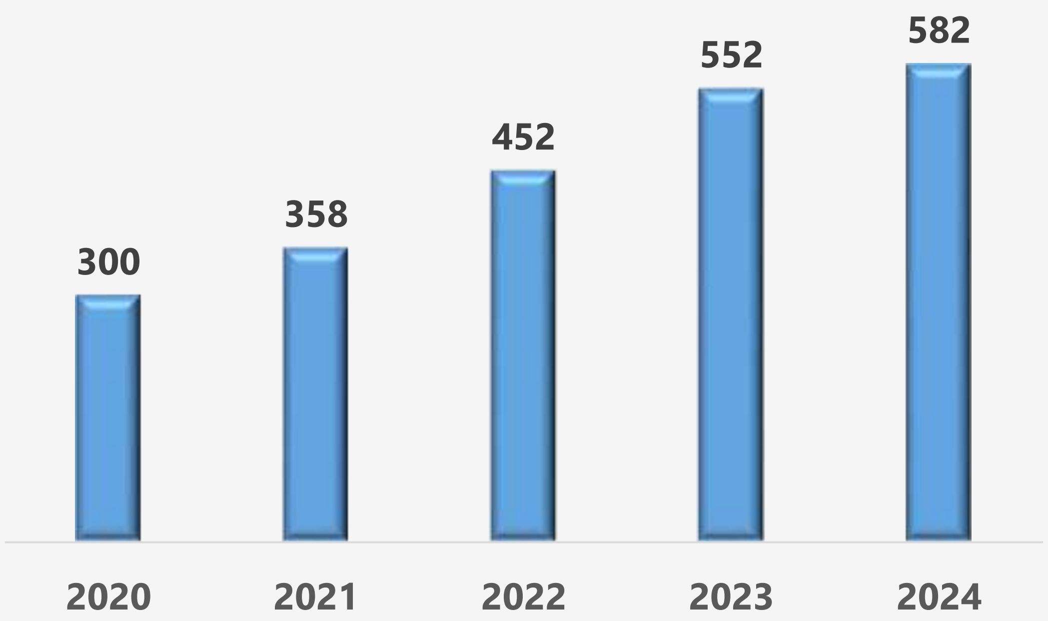

2024 წელს წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროექტებზე მიიმართება 582 მლნ ლარი

წყალმომარაგების სამუშაოები მიმდინარეობს 22 ქალაქში

2024 წელს 24 საათიანი წყალმომარაგება ექნება დამატებით 5 ქალაქს

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურა

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაცია - 1 725 მლნ ლარი

სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული პროექტები - 1 275 მლნ ლარი

- რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი - 450 მლნ ლარი
- თბილისის კაპიტალური პროექტების დაფინანსება - 539 მლნ ლარი
- მუნიციპალური განვითარების ფონდის პროექტები - 266 მლნ ლარი
- მაღალმთიანი დასახლებების ფონდი - 20 მლნ ლარი

მუნიციპალიტეტების საკუთარი შემოსავლებიდან დაფინანსებული პროექტები - 450,0 მლნ ლარი

თავდაცვა და უსაფრთხოება - 2 952 მლნ ლარი

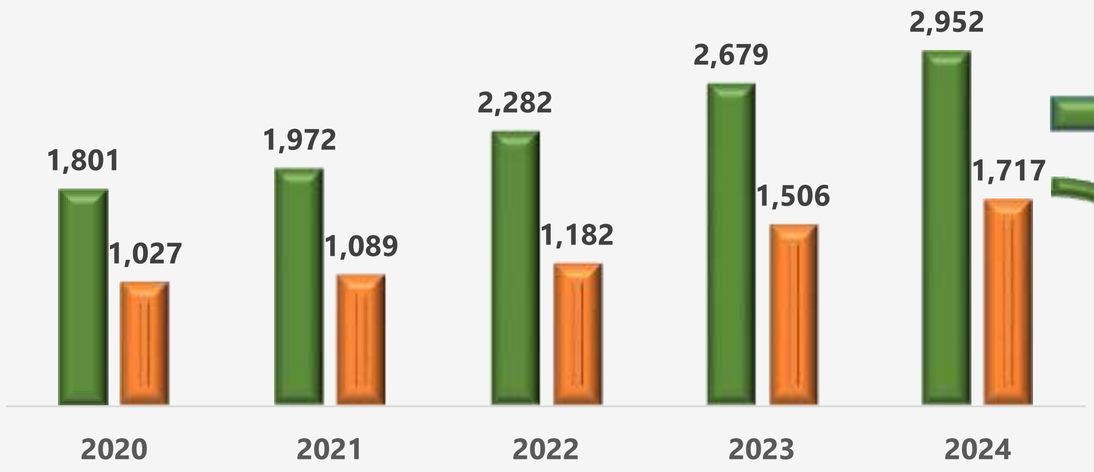

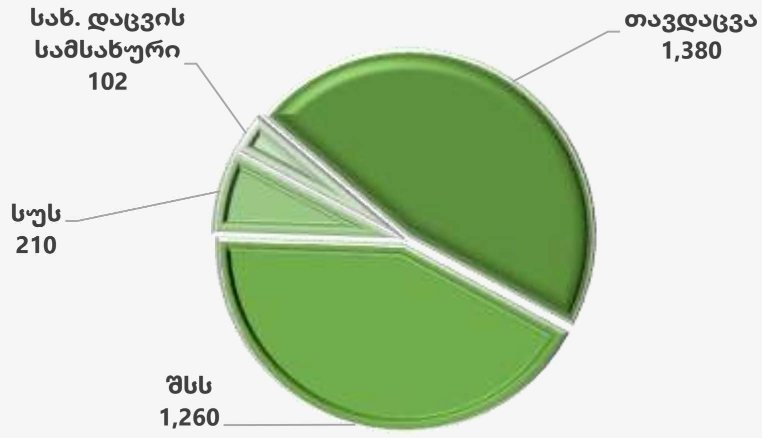

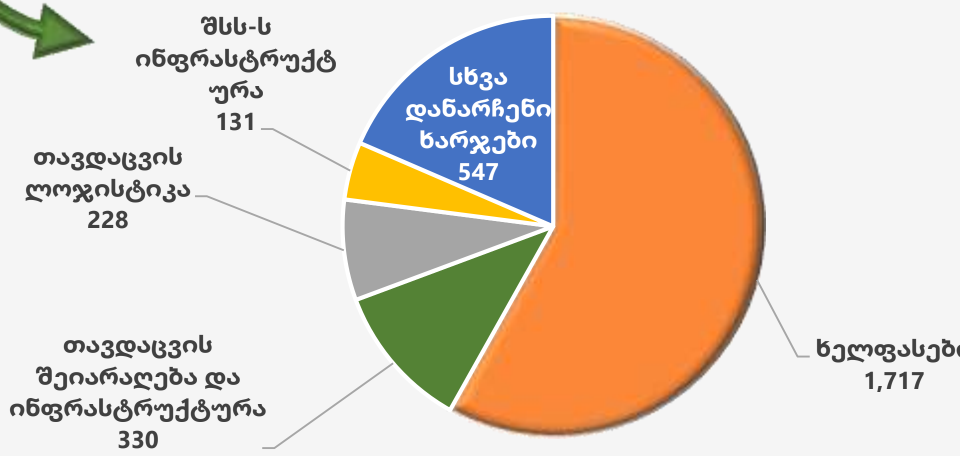

- თავდაცვისა და უსაფრთხოების დაფინანსება იზრდება 273 მლნ ლარით და 2 952 მლნ ლარს შეადგენს;
- გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში განხორციელდება ჯარისკაცებისა და პოლიციელების ხელფასების 10%-იანი ზრდა;
- ბოლო 3 წლის განმავლობაში ჯარისკაცებისა და პოლიციელების ხელფასების ზრდამ 45% შეადგინა;
- 2024 წელს დაგეგმილია დამატებით 30 სახანძრო მანქანის შესყიდვა.

2024 წლის ძირითადი ეკონომიკური პარამეტრები

დასახელება	2024 წლის მაჩვენებელი
რეალური ეკონომიკური ზრდა	5,2%
მშპ-ს დეფლატორი	3,0%
საშუალო წლიური ინფლაცია	2,8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	85 370,7
ნომინალური მშპ (მლნ დოლარი)	31 618,8
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე (დოლარი)	8 571,9
ბიუჯეტის დეფიციტი %-ად მშპ-სთან	2,5%
მთავრობის ვალი %-ად მშპ-სთან	38,2%
ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადები (მლნ ლარი)	21 942,0
ნაერთი ბიუჯეტის კაპიტალური ხარჯები (მლნ ლარი)	6 935,0

მადლობა ყურადღებისთვის!